

Deyimler Sözlüğü

2

İşləyən

Bey Hadi

2500 Başlıq

Turuz-Tebriz

2021

ağac bəslər öz qurdun.

dirişgən daş oğar. (**dırışqan**: qeyrətli)

gözü görən kora dəğməz.

qanmaza söz ötməz, onmazın işi bitməz. (**onmazın** : şanssızın)

qıdırdığan ac qalmaz. (**qıdırdığan**: işliyən)

aba altda ər yatar. (geyimlə kişi ölçülməz).

abanmadan girmə heç yerə, düşərsən birdən çıxılmaz yerə. (abanmadan: çəkinmədən)

ac hər nəyə umar. (**umar**: göylü isdər, könlü çəkər)

ac kişidə din nə gəzir. (acın imanı, toxun qorxusu olmaz) (**kişidə**: adamda)

ac qarında, baş qalmaz. (**baş**: ağır)

ac qurd daşa təpər. (ac qurd daş gəmirir)

ac yat acar yat. (**acar**: 1. yeni. taza. 1. bütün. dolu)

ac yeyimcil, tox yatımcıl.

aca çörək tapşırılmaz

aca ver yesin, toxu qoy yatsın

acdan umulmaz. (acdan nə gözləyirsən)

acı badımcanı qırov batmaz.

acı doyurmaq olar, ac gözü yox

acı yola gətirmək çətindir.

acıdur vacudur, gözdəndüşən bacudur. (dili acı bacı gözdən düşər)

acın gözünə yuxu girməz.

acın imanı, toxun qorxusu olmaz. (ac kişidə din nə gəzir)

acınmadan canıva qıyar qıyanın. (**qıyanın**: zalimin)

açıq qapı nə görməz, ac qarınlı nə yeməz

açıq qapı nə görməz, ağzı yırtıq açıq nə deməz (**ağzı yırtıq**: ağzı açıq)

açıq qulaq hər nə eşidər. açıq qapı hər nə görər.

açıq üzə açıq eşiyə gəlirlər, açıq saçaq, qapıq üzə gəlməzlər. (**eşiyə**: qapıya). (**saçaq**: süfrə)

acısı çox olan dadsız olar.

açsan könül hər gələnə, ürək düşər ayağ altına.

adam bir çörək acıdı, bir çörək toxu.

adam böylədir, kəbiri yalan, kəbiri yılan olur. (**kəbiri**: birazı.bəzisi)

adam gözəlin qurumsağı ola, pis arvadın əri olmaya.

adam qıtlığında xocanı xan seçərlər.

adam var könlün uşağı, adam var beyin uşağı. (**uşağı**: qulluqçusu)

adam varki gözü ağlar, iç gülər, adam varki içi ağlar, göz gülər. (**iç**: içi)

adamaqla mal tükənməz. (**adamaqla**: nəzir verməklə)

adamı başdan, ağacı yaşdan tanı.

adamın alaqaqadan alacağı olsun, verəcəyi olmasun. (ip gəlib doğnaqdan keçər. bir gün üz üzə gəlirsiz)

adamlığı adamdan bəklə, xoş iyi qızıl güldən

adım çıxınca canım çıxsın!

afdafa görməmiş göt, afdafa görsə xoruldar

ağ qara görmə dünyanı, alası var, bozu var.

ağa gətirər novala, xanım tökər çuvala.

ağa nəzərəm, belə gəzərəm, bir vuranda qırxın əzərəm.

ağac ağac içində böyür.

ağac gətirən ilkin döğülür.

ağac kölgəsiz, adam sevgisiz olamaz.

ağac yemişindən, kişi işindən tanınar.

ağacdən qor kəm olmaz . (**qor**: od)

ağacın qurdu özündən olur. (birliyi pozan aralı sözü).

ağacın yapraqlısı, kişini uşaqı barlı olur.

ağaclı köyü su basmaz.

ağaclı köyün, sini az olur. (**sini**: qəbri)

ağaki qulsuz olmaz, qulki suçsuz olmaz, ağaki uluqsuz olmaz. (**uluqsuz**: kəramətsiz. ağalıqsız. güzəşsiz)

ağaran saçlar, sarayğan umudlar

ağcanı ağça tapar.

ağçı ağına düşəli, keçən günlər sağrulur. (**ağçı**: ovçu) .(**sağrulur**: ılıqımlanır. xəyala gəlir)

ağır barlı budaq yerə yapışır. (əgilir)

ağır olsa bir bölük, parçalasan sürərsən.

ağırın üstündən, yüngülün altından keç. (özünü ağıra vermə, gücə salma)

ağızda dil, könüldə iz.-könüldə isləriz (hisləriz) **bu dillə coşur**.

ağlama ölüyə, ağla diriyə. (əlindən gələnə yaşayanlara elə)

ağlamağı mənə qaldı, yağ yığmağı sənə. (mənim əməyim boşa getdi)

ağlayıb ağlayıb, gözü tökülmək (gözü kor olmaq).

ağmansız gözəl olmaz.(ağmansız: (< **ağmaq**). əksiksiz. ayıbsız. qusur).

ağqız sarıqız birdə qaraqız

ağrısız başı, gorda gör

ağu dadar sevilməyən bal olsa belə.

ağzı əğri olmaqla, qoy bəy oğlu söyləsin

ağzı gülə qapdın, pörtə külün səpdin. (aldatıb üzə gülərək qapdın, yanıq külü üzə
sərpdin).(qaşqaylı divanı)

ağzından çıxan yaxavı tutsun. (**qarqış**) (qarqışın özünü tutsun) .

ağzıva sığan tikən olsun

akcası ucuz olanın, kəndisi dəğərli olur.

al geyən alınır. (qırmızının alıcısı çox olur)

al qılıcın batmanın, kəsməsədə sındırır. (çoxdan yapışib, azınada qanıqmaq). (**qanıqmaq**;; razı
olmaq)

ala qarqadan qaz çıxmaz, soğur gözdən yaş çıxmaz. (**soğur**: kor)

alağızın ağzında mərci ıslanmaz. (**mərci**: mərcimək). (alağız: birindən birinə söz götürən. qoğucu.
ara pozan).

alan əlin uzunluğu yetimdə.

alçaq qurulmuş körpüdən keçmə.

aldan girsə güc, köçər daldan düz. (**aldan**: qabaqdan)

aldışmağa aldışma. (adət etməyə adət etmə)

aldışmamağa aldış. (adət etməyə adət etmə)

alğın köçər durmaz, yaxcı (yaman) keçər qalmaz. (**alğın**: qonaq)

alı deyirəm, dalı deyir. (**alı**: qabağa. üzünə). (**dalı deyir**: götü səslənir)

alın dartıb yağıya, düzlük yalnız dosluğa. (**alın dartıb**: kəllə vurub. kəllə gəlib). (**yağıya**: düşmana)

alın yazısı heç yanda yazılmamış.

alınacaq qız ay görünür, evi saray.

alışma alışmağa. (adət etmə, adət etməyə)

alma məndə, nar məndə, heyva məndə, nar məndə, sinəm otac tükən, hərənə desən var məndə. (**otac**: əttar)

almadım vermən, görmədim bilmən. (**vermə**: verməyə) (**bilmə**: bilməyə)

almam olsunda, belə qurtlu olsunda.

almanı görmədən daş atma

altı daş üsdü daş, şah qulu bir otaqda. (**tapmaca**). (**tosbağa**)

altın qılıc(para), çəlik qapı.

altın topraq qarışsa, topraq gülər adlanar. (**altın topraq**: ayağ altda olan topraq).

altın topraq qarışsa, topraq gülər aldına. (**qarışsa**: belənib alt üst olsa). (**aldına**: üzə).

altın yerdə qalmaz.

altun odda bilinir, kişi işdə.

amac üçün araclar, hər aracın bir işi. (**amac**: hədəf)

amsaxla qurumsaq birbirin tapar. (**amsaxla**: arvad bazla)

ana balaya iki gözlə baxar, atası bir gözlə

ana kimi yar olmaz, ölkə kimi yer olmaz.

ana qızına taxt qurar, qız baxtı qocadan arar

ana yurd altın beşik

ana yurdun aman olsun. (**aman olsun**: pisə düşməsin)

anam, bacım, qız gəlin,əl ayağı düz gəlin, yeddi oğul istərəm, bircə dənə qız gəlin

anası gəzən ağacları, balası budaq budaq gəzər.

anası tavuq, yufa yapır, oğlu titik, qoşa qapır. (tovlaq (tavlaq. zirək). (yufa: incə). yufa yapar, oğlu

titik qoşa qapar). anası tovlayıb (tavraq. aldadıb, astaca ustaca. çalaqlıqla) (

komaşı) incə yapır, oğlu sivik zirəkliklə qoşa qoşa (cüt cüt) qapır. (qarşı qarşıya

zirəklik edən iki kişi doğuda (haqda) deyilir).

anasına bax qızını al, dalısına bax bezivi al

anasına bax, danasın al.

anasına görə balası olar.

anılar unutulur, yenilər yara tılır.

anılarla yaşa, çalış anılar yarat

anlamayana duyursanda bir, duyurmasanda. (**duyursanda**: eşitdirsəndə. anlatsanda)

anqut, eşq dənizin boylayanlar olur. (**anqut**: arif) . (**boylayanlar**: gəzginlər)

arada yeyib, ortada gəzir. (gəvşəkliyindən, tənbəlliyindən utanmır. yeyir yatır)

arı çalması acı, dadlıdır balı

arılar yediklərin bal eylər, başqalar yesə pox eylər.

arının acısın çəkmiyə, şuxumluğu kotan sürüb əkmiyən, dadlı çörək yeyənməz.

armanlar ulduzlar sanı , çalış istəyin tanı.(**arzular**:-armanlar)

arpa dənəsi olmaqdanısa, buğda samanı ol.

arpa əkən arpalı, buğda əkən buğdalı (olur)

arpa əkib buğda güdmə.

arpanın yoxası kəndiyi doldurar, buğdanın yoxası saqqalı yondurar. (**yoxası**: seyrəgi). (**kəndiyi**: böyük zumar küpü). (**saqqalı yondurar**: qara günə salar)

arşınına bez tapılmaz. (birinin istəyinə uyğun tapılmayan)

arsız əriməz

arsızdan yan keç, o keçməyə sən keç. (**arsızdan**: namussuzdan)

arslan ağzından gəmik alınmaz.

arslan kükrəsə, at ayağı büdrər.

arslanın ölüsündən, siçanın dirisi yeg

artıq umac daş yarar, daşda dəgib baş yarar. (**umac**: tamah)

artıq yanımda yox, içimdə daşıram.

artıq yükdən, qatı qayğıdan, bel bükülmədən çəkin

artmadan yetməz.

arvad başdan çəkər adamı. (dəyən kerəkənim)

arvad qohumu ocaq başında, kişi qohumu çaxçax başında. (**çaxçax başında**: dəgirməndə).

arvadı sən bəyən, səni qoy el bəyənsin

arxasıza arxalanma.

arxaya baxan yol almaz.

arzi uzansada ürəkdən uzaq gedməz.

arzılara çatmaq üçün heçin çağ gec deyil. (**heçin çağ**: heç vaxt)

arzu quşu qanatlanır könüldə.

arzular yol üsdə durar.

arzun könüldə qalmasın, gileyin dilində.

aş desən, çapar, iş desə qaçar.

aş olsun, el başıyla gələr.

asda gedən pasda (altda) qalır.

aşın dadı duzunan, kişinin dadı sözünən. (**kişinin**: adamın)

aşiq oynayan azar, top oynayan tozar, oxuyan həpsini ozar. (**ozar**: iləri düşər)

aşiqin bir gözü kor olur.

aşırmasız düğün olmaz. (**aşırmasız**: ip ip üstündə keməsə, aşmasa)

aslan kəndi özün savunar. (**savunar**: qorurar)

aşlı gəlsin daşlı gedsin (**gedsin**: batsın).

aşq başqa,baş başqa. (**baş**: ağıl)

at almamış axurun tikmək, salmaq. (yasanmamış, hazırlıq görməmiş bir işə girişmək)

at alsan minib çapıb al, qız alsan görüb dinlə al.

at çapır itdə çapar. (itdə ata baxır çapır). (yaşam birbirinə baxıb yarışmaqdır, gedməkdir).

at daşıramaz arpasız, kişi duramaz arxasız. {**duramaz arxasız**: sıyamaz (sındıramaz) arxasız}.

at dişiyə, igid işiyə.

at dolaşır, qazığına bağlanır.

at izi it izinə qarışmış. (deyim)

at izini tay basar. (**tay** : dayça)

at kimin, minənin, don kimin geyənin.

at kimin, minənin, don kimin geyənin.

at qılığın yiyəsi, uşaq dilin anası bilər

at tökəzimeklə başına vurulmaz. (**tökəzləmək**: yıxılmaqla olmaq).

at yerinə eşək bağlamaq. (yuxarıdan aşağı düşmək). (dəyərli nərsəni, düşük dəyərliylə dəyərək). (

bahalını satıb ucuzun almaq)

ata ana qayqusudur ev eşik

ata ata ovçu, gedə gedə yolçu

ata ata ovçu, gedə gedə yolçu

ata eşək deyilməz, dəviyə köşək

ata olub atavı tanı, ana olub anavı

ata tökəni bala yığar, ana tikəni bala cırar.

atadan bir salxım isdə versin bağın, oğlundan bir çöp istə baxma dalın. (baxma dalın: dalıva

baxma. ordan uzaqlaş)

atadan bir salxım isdə versin bağın, oğlundan bir çöp istə baxma dalın. (baxma dalın: dalıva

baxma. ordan uzaqlaş)

atadan qalan ev, oğula əgri gələr.

atalar sözündə altın bar.

atası oğluna bağ bağışlar, oğul atıya bir gilə bağışlamaz.

atda ölər alan qalar köçdə gedər, kərvən durmaz əylənməz. (fəraği)

atı atın yanında bağlasan, boya dəyişməz, qılıq dəyişər.

atı nallırdılar, qarıncada qıçın qoğzadı. (demək ki kiçikdə kəndin böyüklərin yanında olduğun göstərir)

atı nallırlar eşşək qıçın qoğzayır. (özgə işinə qarışmaq)

atılan ox, aytilən söz geri dönməz. (**aytilən**: deyilən)

atın əşgin (yüryük) , qılıcın kəsgin olsun

atın əşgin, qılıcın kəsgin olsun. (**əşgin**: dal qabaq ayağın (sağı sağla, solu solla götürüb qoymaq))

atın satıb qatır alıb. (aldanıb)

atına baxan, ardına baxmaz.

atlar təpişir, arada eşşək əzişir.

atmışın atmış, yetmişə çatmış, səksən önündə, doxsan gorunda.

av olan yerdə avçıda olur

axa axa sel olar, dama dama göl.

axan su yolun tapar.

axar su çuxurun kəndi qazar.

axmaq yoxsul ,təkcə gömləyin cırıb, varlı yarasın bağlar.

axşam qızarsa bulut, əğnən kəpəyi al, irt qızarsa bulut, əlinə yabayı al. (**əğnən**: **əğinən**)

.(**kəpəyi**: **kəpəngi**). (**yaba**: əkin bağların almaqda işlənən yaba: atqı.)

ay işığı, gecə yarşığı

ay, yalğızın yoldaşı.

ayağın var yürüməgə, əlində var almağa.

ayağına şiş, dilinə tikən batmasın. (**yarqış**: iyi dua)

ayaq büdrəsə başından gör. (**başından**: ağlından). (ağlama yıxılsan özün).

ayaq uzun, yorqan qısa.

ayaqa düşməyən, başa çıxamaz

aylaq sirkə baldan dadlı olur. (**aylaq**: əsib gələn. müfdə).

ayrı yeyib birgə sıçıb. (üzdə küsülü, dalda dost olanlar)

ayrılıq ölümə tanış

aytma, aytdın qaytma. (**aytma**: demə). (**aytdın**: dedin)

aytqanı nə, edgəni nə. aytqanın uysun edgəninə.

aytqanı nə, edgəni nə. aytqanın uysun edgəninə. (**aytqanı**: dediyi) .(**edgəninə**) edigivə)

az söylə, doğru söylə.

az verən candan, çox verən maldan verir

az verirsən azdırır, çox verirsən qızdırır

az yeyir küsür, çox yeyir qusur.

azacıq aşı, ağrımaz başı. (qanıqlığa , qaneligə çağırış)

azca arıca. (az olsun, arxayınca olsun)

azını görən, çoxunu bilən, sözünü diyən oğul.

azmaqdan suç törər.

bacanaq dedin, balçanaq dadmaz. (**dedin**: dediyin)

bacaran əl boş qalmaz.

bacarığın ən boyu yox.

bacarıq kişinin qanadı. (**kişinin**: ərin. adamın)

bacarıqlı əl altundu.

bağışlanış istəmə, barışıqlığa yol açar, uğur (uğrar).

bağlı qıydı, bağçı qıymadı. (**bağlı**: bağ yiyəsi). (**bağçı**: bağban)

bal əsgə pətəkdən yenir. (**yenir**: yeyilir)

bal qoxar ağuşa sevilə biri.

balaq sılanmaz, balıq tutulmaz. (**balaq sılanmaz**: bud islanmaz)

balası suya düşsə, anası odda pişər

balıq su ilə, el diliylə yaşar.

balıq suya çəkər.

balıq tutan quru qalmaz.

balta sapı yadçıl ağacdən olur, biz qırılsaq ancaq bizdən saz olur. (**yadçıl**: yaban)

baltanı qızıldan edsən, gedər odunun yanına düşər.

barıqdasan başqa çıxar (barıqdasan sayarsın, hörmət edərsən, təpənə çıxar. üz verirsən, şımarır, sırtılır.)

barlı ağac baş əğər.

barmağı uzun değıl, buyruğı olan bal yeryər. (**buyruğı**: qisməti)

barqaca oylanıb yaşa, çəkdiyin əmək gedməsin boşa. (**barqaca**: həmməşə). (**oylanıb**: düşünüb).

(oraz)

baş başa söykənməsə, daş yerindən oynamaz.

baş başa verməyincə daş yerindən oynamaz.

baş başa verməyincə, daş yerindən qalxmaz. (**baş başa verməyincə**: biləşməyincə).

baş çalışsın söz deyilsin!.

baş əgməklə baş ağrımaz.

baş gedsə can gedər.

baş hara, ayaq ora.

baş olan boş olmaz.

baş olursa, dil qalar. (**baş**: ağıl)

baş qulaq şişirilməyə, goplanmağa alışsa, könül paslanıb, ət parça tək aslanıb,

baş yazısı kələk ilə pozulmaz

baş yazısı, yazılmamış bir səfə, başa gələn yazılır.

baş yerində, can sağlığı diləyim. (**baş yerində**: qafa, ağıl yerində)

başə gələn savılsın, uğur yerin doldursun

başə gəlməyən başə gəlir. (**başə**: usa. ağla).

başə gəlməyincə bilinməz

başə yazılmaz daşə qazılar. (baş yazısı yoxdur demək)

başəğa bəyin nökrəi qudurqan olur.(ağası ağanın, qulu quduz) . {**ağası**: (**ağa**+**sı**. sı: əzizləmə

simgəsi) ağalar ağası.) . (**ağası ağanın**: başəğanın } . (**başəğa**: ağabaşı)

başardıqca igid kimi ər kimi, boyun əgmə paşa olsun xan olsun

başda us olsun, börk tapılır

başdan aşan var olsun, qada balan daş olsun. (**yarqış**: dua)

basdığı yerlər altın olsun. (**bastığı yer**: ayaq qoyduğu yer). (**alqış**)

başı dəğsə oyanar.

başın edmə qarnın əsiri. (**başın**: beyinin).

başına gəlməyən bilməz.

başını sındırır, ətəyinə qoz tökür.

başlayırsa kimsəsizliğin acısı, sözdür onu almaşdıran dadlıların dadlısı. (**almaşdıran**: yerin tutan.)

başlı kişi öz başının yoldaşı. (**başlı**: uslu: ağıllı)

başmaqçının başmağı yamaqlı olur, küzəçinin su qabı küldürdən olur. (**küldür**: sınıq küzə)

başqaların qandırmaq olur, anlatmaq zor olur

başqıdaki altından, asqıdaki salxım yeğ.

başsız ayaq neylər.

başsız evdə atası durub, balası söylər.

bastırıqsız biçini yel alır, yel almasa, el alır. (**bastırıqsız**: bastırılmamış)

batman otur yüngül qalx.

baxan bilməz, yeyən bilər.

baxmaz böyüklərin sözünə, çörək tapmaz, baxar kiçiklərin sözünə, arvad almaz.

bayatı dili, dilin bayatlığı. (**bayatlığı**: köhnəliyi. əsgiliyi)

bazarda xandalanı, xan danışmaz yalanı.

bəlali qaylı& -sözün bilməz **qaylı baş**.

beşdə alacağım, üçdə verəcəyim yok.

beşik yapmış, sinin qazmış. (**sinin**: görün)

beti açıq olma, açıq betli ol (**-beti açıq**: açıq üzlü. sırtıq. utanmaz. namussuz.) (**-açıq betli**: üzü yuxarı. uca başlı. namuslu)

betinə baxıb almaqıl, dibinə girib alqılan. (**betinə**: üzünə)

bəxdi açuq, qaşı çatuq.

bəxt olmasa başda, nə quruda bitər nə yaçda.

bəyi varla, bəyimi görklə tanıma. (**görklə**: gözəlliklə)

bəylər işi buyruqilə, yoxsul işi əmək ilə yollanır

bildiyin edmiş aparar.

bildiyinlə yaşama, öyrəndiyinlə yaşa. (dadanmışan dolmaya, olur bir gün olmuya).

bildiyivi de, bilmədiyivi öyrən.

bilə yaşam qolay değil, ayrıq yaşam onay değil. (**bilə**: birlikdə. bahəm). (**ayrıq yaşam**: yalnız yaşamaq). (**onay değil**: ağla batan, məqul deyil).

biləği güclü bir iş görər, bilgisi çox min birin.

biləlikdə çəkilən dərd, yüngül gələr. (**biləlikdə**: birgəlikdə. bahəmliqda)

bilən bildigin işlər, bilməgən barmağını dişlər.

bilən bildiyinə işənir, bilməyən nəyə işənər. (**işənir**: güvənir)

bilgə aldında dilivi dart, usda aldında əlivi dart. (**dart**: çək. saxla). (**aldında**: huzurunda)

bilgəli kişi az söylər. (**bilgəli**: bilən)

bilgili kişi ac qalmaz.

bilginə uy açılısın gözün. (bildiyivi yoxlasan, gözün açılar)

bilik yolun qapayan, bilməzliyə yol açar

biliksiz heç bir iş yapılmaz. (**biliksiz**: ilimsiz. elmsiz.). (gördüyün bilmək gərək)

bilim, güclü bir yaraq, onla yaraqlan. (**yaraq**: silah)

bilirəm, burdan ora, ara var, ayrılıqdan düşən, yara var

bilirim ölükü, əgri tutar tuluğu. (**bilirim**: tanırım). (**ölükü**: təmbəli)

bilmədidin suya dalma. (**bilmədidin**: tanımadığın)

bilməyən biləni danlar, bilən, bilməyəni danlamaz.

bilməzin doğru kişi, olmazın ölmək işi, nə suçu doğanda gör, nə manı öləndə bil, bir varlığın
bir yoxluğun ortasıdır yaşam gücü. (**olmazın** : inanılmaz)

bir atalarsözü, birdə analarsözü (abalarsözü) var.

bir atım var diş durmamaz, hey yol gedər yorulmaz. (**tapmaca**). (**axar çay**)

bir atım var ət eylərəm, ölürsə alqış eylərəm, ətini ataram oyana, sümüyün ağış eylərəm. (**ət
eylərəm**: pişirib yumşadaram). (**alqış**: şükr).(**ağış**: ehsan). (**tapmaca**). (**çəltik**)

bir çirağ keçər, obiri yanar. (bir çirağ keçməsə, obiri yanmaz)

bir daşla duvar qalanmaz. (**qalanmaz**: hörülməz)

bir əlilə iki qarpuz tutulmaz

bir erkək bilsə bir kişi bilər, bir qadın bilsə hamı bilər

bir gecə var danı doğmaz. (ölüm)

bir gedirəm gedirəm deyəndən qorx, bir yemirəm deyəndən!.

bir gözə dünya sığar

bir gül ucubundan, min ot su içər. (**ucubundan**: nədənindən. səbəbindən. bəsligindən)

bir havadan soluduq, bir odada yaşadıq , toxuşa bilmiyəcək uzaq qaldıq.

bir keçi keçsə dərəni, qoyunlar qırar bəndi bərəni.

bir keçitlik bu yigitlik, dünya beş gündür ötür, padşahsan mən gədanı beylə qınlıqdan qutar,
aydayur (deyir) misgin qılıc, songun səni ahım tutar. (misgin qılıc).

bir kərəm doğulduq, bir kərəm ölərək.

bir ponza ət min man örter. (**man**: ayıb)

bir qabı var qızıldan, biraq qusar qan ona. (**biraq**: ama. vəli). (var davarı çox olmuş, nə yedizdər,
nə yeyər). (**yedizdər**: **yedirdər**)

bir qulağı dar elə, o birin gen açıq.

bir taxa vur, bir çivə. (**taxa**: nala). (**çivə**: çiviyə. mıxa). (bir sözləşimdə, iki yönüdə qorumaq)

bir uslu qız, min budala igidə dəğər. (**uslu**: başlı. ağıllı). (**budala**: axmaq)

biri atar, biri tutar, keçər böylə yaşam

biri gəlir məni məndən alır, biri gəlir özün məndə tapır.

biri iyini boğur, biri kötüyə boğulur.

biri ölməsə, biri dirilməz.

biri ordan köpəltər biri burdan kəməltər. (**köpəldər**: çoxaldar). (**kəməldər**: azaldar)

biri yatar biri qalxar

biri yaxandan, biri ətəkdən asılı. (yağ u yaxandan, it ətəkdən yapışır)

birik elin qara günüdə bayram. (**birik**: birləşən)

birin tutsan biri qalar, ikisin tutsan ikisi, heçin tutsan nəyi qalar.

birinə qul olmaqdan sa çoğunluğa boysunmaq yeğ. (**boysunmaq**: boyun əgmək)

birinin çirağı keçməsə, obirininki yanmaz.

birisi əkər, birisi biçər, birisi alar, birisi yeyər.

biriz min olsun, miniz saysız. (**alqış**). (**deyim**)

birpara dedi gedmə, birpara dedi ged, hamını dinlə, bildiyin ed. (**birpara**:. bəziləri).

bitməz qələmə dəli başında, onbeş ola ya əlli yaşında

bizdə yeyər, ayrı yerdə yumurtlar

boğulan əlin kolada atar, kosada

boğulan əlin köpüyə atar

boğulan ilanada dolaşar

bölünmüş əkmək birikməz. bölünmüş: (**birikməz**: yapışmaz)

borc yeyən kisəsindən yər.

borclu olana, il çabıq keçər

börkü qoltuğunda düşünmək. (bir soru üzrə uzun uzadısiya düşünmək).

boş beyində us olmaz, təralvada duz olmaz. (**us**: ağıl)

boş damarda qan olmaz, yumurtada qıl olmaz

boş sözlər qarın doyurmaz.

boş tutarsan şollanar

boşa çıxdı ortaqlığımız, sürüb gedər yaşamımız.

boşu boşuna qada gəlməz. (**qada**: bəla)

boy demədən başa qıl!

boynundan bağlanan it ava yaramaz

böyügüz buyruqlu, ininiz (kiçiyiz) qulluqlu olsun.

böyük acılar ürəkdə qalır. (böyük acılar dilsiz olur, kiçik acılar deyingən) (onları sözlə bildirmək olamaz).

böyük adı çəkən istir

böyük damın, böyük dağın çox qarı (olar).

böyük mutluluqlar gəzən, gündəlik mutluluqları kiçimsər. (**gündəlik**: əldəki)

böyük tikə boğazı yırtar

böyük tikə ye, böyük söz söyləmə.

böyükklər ətəyi gen olar

boyum boylasun, soyum soylasun. (**alqış**). (elim böyüsün, qalxsın, nəslim sürsün).

boyuna baxma əlinə bax, boy işləməz əl işlər.

bozaçının istəyi darıdır

bu arşına bez olmaz. (sizin istəyiz olasıdır)

bu bulğadan kimdi məni boşadan. (**bulğadan**: böhrandan). (**boşadan**: açatan. azad edən)

bu çevrəndə yaxşı kötü, güllə tikən birgə doğur.

bu davranış değil, davayanışdı (**davayanışdı**: dava sayağı yanaşmadır) .

bu dünyada toytun odur qəm yeyə, tanrı bilir kim qazana kim yeyə. (**toytun**: səfeh)

bu evrən basamaq basamaq, biri enər, biri minər. (**basamaq basamaq**: pillə pillə)

bu evrən parayla değil, sırayladır.

bu evrəndə bulcağı bil dəmi sən. (**bulcağı**: qənimət)

bu görüş, bu oluş. (bu meydan, bu şeytan)

bu güllükdə güllər güldü səndə gül, ağlar göylər, gülər güllər səndə gül, mənim gülüm güllər
gülü gözəl gül, aç yəmşəyin, örpək altdan gülmə, gül. (təbrizli)

bu odun tüstüsü gircək gözüvə. (**gircək**: girəcək). (pis olay qaldırmaq). (quyu qazan özü düşər)

bu qapı könül alanı, çağrılıb, döğülmədən girilir.

bu qaranlıq gecələrdə qapımız pis döyülür, nə bilim bəlkə ölümdür, dayanıb can apara.
(şəhryar)

bugün qonaq, yarın yolaq. {bugün qonaq, yarın getmə (yolda)}.

bul evrəndən əl üzən, olbirinə göz tikər.(**bul**: **bu**)

bulamacdan aş olmaz, qonşudan qardaş. {**bulamac**: bulğac. (unla yapılan). xəşil.}. (**aş**: quyuq, güclü yemək)

bulanıq sudan atılma.

bülbül ağlar gül gülər.

bulduq buluşdurduq, bulqur saçağa qoyduq.(**saçağa**: süfrəyə). (çətin şəraitlərdə işləyib çörək tapmaq)

bulğar məni avlaz göz, qara bəniz, qızıl üz. (**bulğar**: bulun, əsir edər). (**ovlaz**: **avlaz**. süzük. xumar).

bulnar məni solas göz, qara bəniz, qızıl üz. (**bulnar**: əsir edər). (xumar gözlər əsir edər məni). (**solas**:. (< **solmaq**: axmaq). axan. məst. xumar. məxmur)

bulqa kişi, yanqı otun tez yenər! (**bulqa**: tantıl. arif. aqah). (**yanqı**: istək. həvəs. şəhvət). (**yenər**: utar. sındırar).

buluduz yağar olsun, sularız axar olsun, ocağız yanar olsun. (**yağış**: rəhmət)

bulut ağlar yer çağlar. (**çağlar**: çoğar. coşar)

bulut ağırlı çimənə güllərinə, ki görür güzdü gələn soncu baharı üzünə.

bulut gələr boranla, hər nəsnədə oranla. (**oranla** : ölçüsüylə).

bulut tək gurla, biraq yağma . (**biraq**: ama. vəli) . (iş üçün hay salsanda, soyuq qanlı ol)

bulutludur göyləri, sılanırsa elləri. (**sılanırsa**: əziz tutulmuşsa)

burdan al, ordan bırax. (bu qulaqdan al, o qulaqdan ver)

buruq versən evrənə, dönər başa bu evrən.

buyruğa inanc olmaz.

çabuq parlayan cabuq sonər.

çağ amansız ötər. (deyim)

çağ ayırmaz sevgizə, ayrığ payı düşər sizə.

çağ dəğişər, hər nə qalar çağında.

çağ ötər, dönməz geri .

çağır istəsən verə səs səsiyə, suda sevməz axa, daşdan aralı, daşın bağı sudan yaralı.

çağırılı yere erinləm, çağrılmadan (çağrılmazda) görünməm.

çağların ən gözəl sürəci, istəkli, sevinli işinlə uğraşandadır.

çağrılmayan yerə halvaçıyla bozaçı gedər. (**halvaçıyla**: çalvaçıyla). (**bozaçı**: şərabçı)

calanan su küzəyə dolmaz

çalğa sudan balıq tutmaq. (**çalğa** > **çamra**.ullanıq. lilli).

çalınar zilin, döyülər qapun.

çalış bildə öz işin, ağrı versə öz dişin.

çalış edin istəklin. (**edin**: əldə elə)

çalış işlə, sözlə yaşa

çalış könül al, gözəl yox

çalış qazan dosduvu, ocaq başı düşmanlı.

çalış sevməyivi bilgilən. (**bilgilən**: bacarqıl)

çalış yaşad, kəndividə, dosduvuda

çalışan dəmir pas tutmaz

çalışan kim, qazanan kim.

çalışqanı mal basar, gəvşəyi yuxu

can çıxırsa, ölən nərsə qayıtmaz

can sayalı yadda belə yad olur.

can verər çörək verməz. (qıtmır)

can yoldaşım, alın yazım.

canda sönər, qonan durmaz əylənməz.(fərağı)

canı çəkən xoş olur

canım yoxdur, işim çoxdur

canın sağ, çörəyin bol olsun. (deyim)

canız sağ üzüz ağ. (deyim)

canıza, amacıza sağlıq. (alqış)

canki vardı bu tənimdə, çıxacaq bitmədən ön arzularım son ucuna.

carı quş avını alır. (**carı**: bəcərikli. işgüzar).

çatacaq yerə çatmış, gedəcək yeri almış.

çatal qazıq yerə taxılmaz. (**çatal**: haçalı). (**qazıq**: yekə mıx)

çatlaq qabda yağ durmaz (qalmaz).

çax çax çaqqulasun, dəgirman bildiyin edsin. (əlindən gələnə əsirgəmə)

çaxçax hər nə başın yerə döysədə, dəgirman bildiyi əlindədir

çaxır girdi, us çıxdı.

cəfa edənləri qıyanları.-tanrı bağışlamaz kəndi dilinə **qıyanları**!.

çəğnənməz tikə boğaz tıxar. (boğaz tıxar: boğar)

çəksən cırılar, atsan qırılar.

çəpər əlindən bəlli olur, oxumuş dilindən. (**çəpər** : bacaraqlı)

çətrin dəğəri yağışla, qızqın günəşdə bilinər.

çətrin dəğəri yağışla, qızqın günəşdə bilinər.

çevrəvi dəğiş, kəndin dəğişsin.

çevrəyə yağışuq, özünə yaxşıq. (**yağışuq**: **yağuşuq**. çəlişik. düşmə). (**yaxşıq**: **yaxışiq**. layiq)

cibi boş, içi xoş.

cibiz dolu olsun, yaşamız bolluq. (deyim)

cibiz dolu, tiniz aydın, təniz qayın olsun (alqış)

çiçək olsun , qız olsun. (qız doğulan yerdə). (**yarqış** : bağış sözü. xeyir dua).

çiçəklərin tanacı iyidir, ərəğlunun tanacı, dilidir. (**tanacı**: ayırma, tanıma aracı, yolu. təşxisi).
(**iyidir**: qoxusudur.) (çiçəklər birbirindən iy, qoxu ilə seçilir, kişiöglü, insan, birbirindən dili ilə seçilir, tanınır).

cıdam ilə çalva pişər ey qora səndən. (**cıdam**: dözüml. səbr). (**çalva**: halva) .

çiğ ət qarın ağrıdır, çiğ söz baş.

çilə bilməz evrəndə, dördündə ya beşində. (beş altı yaşında uşaq). (**çilə**: qussə)

çillə gəlir qarınan, qarpızınan narılan.

çilləniz çiləsiz olsun. (**çiləsiz**: ağrısız. xoşluqla).

cırcır özün cırar, dəğirman işində olar. (deyim)

çıxmadiq candan ümüd kəsilməz

çoban gütdüğü qoyunun qılığın bilir. (yaxın, yaxının qılığın bilir)

çoban gütdüğü qoyunun yoruğun tanır. (**yoruğun** : qılığın)

çobansız qoyun olmaz, duzsuz aş.

cobansız qoyun qurda pay.

cocuq arur, oynamağa, çöl deşik

cocuqsuz ev, çiçəksiz yaz.

çoğun dibisiz, sonsuz bir güdük. (**çoğun**: cihan. fəlak). (**güdük**: keçit. kanal)

çoğun gün gün yerir, bir gün durur. (**çoğun**: cihan. dünya). (dünya bu günlük değil).

çok seversən üzümü, yumma gözünü. !

çömçə aşdan isdi olmaz

çörək qizarana, külçə yanar. (**külçə**: > **kuluçə**). (kiçik qardaş böyükdən tez evlənər).

çörəyi dizi üstüdədir. (cox qıtmır olan)

çörəyi ver çörək verənə. (çörəyi ver əli açığa)

çok ağız bir olsa, bir ağız yox olur.

çok bilsəndə az söylə.

çok gəzdim yalaçını tox görmədim, doğruçunu ac

çok nə sınanar, biri durar, biri sınar. (**nə**: nəşə. nərsə. şey).(**durar**: dözər)

çok olub çöp olmaqdanısa, az olubda yas olsun. (**yas**: yaxşı)

çok qalxma belə yüksəyə bir gün düşəcəksən, düşdükdə bulunmaz tək bir dal ola yardım.

çok qaraşma, göz qarava ağ düşər. (**qaraşma**: baxma). (**qarava**: bəbəyinə)

cox söz yalansız, çox para kələksiz olmaz.

çox sözün azı yaxşı, qız balanın nazı yaxşı.

çox tələsən, pələsər. (**pələsər**: hövlündən yıxılar. tökəzər. ilişər)

çox uzansa, quyruğu qırırlar!

çox varma yanına düşman olanın, bilməsin sirrin, almasın çəmin, ər olsun yoldaşın düşən
sırdaşın, bir kitos dosdan yaxşıdır dayaq. (**kitos** : iki üzlü. namərd). (misgin
qılıc).

çox yağsa, gənə yaza kalmaz.

çox yerimək, çarıq yırtar.

çoxlar alındı yol üsdə qola, gələnmədilər salındı yola.

çubuq götürcək oğru qaçar.

cuda olan qala qapısından əgilərək keçər. (**cuda**: cüce, kiçük boylu adam). (**qala qapısı**: şəhər
qapısı. dərvaza).

culxaçı öləndə kəfənsiz qalar

dadlanmış qudurmuştan yaman.

dadanmışan dolmaya, olur bir gün olmuya. (bildiyinlə yaşama, öyrəndiyinlə yaşa).

dadanmışan dolmuya, oldu bir gün olmuya.(çox pis öyrənmişən)

dadın bilirəm pəpəyin, yalayaram onun, kəpəyin, kimsəyə verməm gönək əməyim, kişi oğlu
(bəni adəm) pay qazanmış demişlər!!! (**pəpək**:əbbək. əkmək) . (**gönək**:
hələl)

dadlı söz can azığı, acı söz can qazığı. (**qazığı**: yekə çivi)

dadlı söz dos qazandırır, acı söz düşman.

dadlıq dilindən gülmək üzündən əsgilməsin. (deyim)

dağ başı dumansız olmaz.

dağ başından duman əsgik olmaz

dağ çıxax çıxax, tarla qaza qaza tükənir. (qutulur)

dağ dabanın lala almışdı yazın. (**dabanın**: ətəyin)

dağ dağ üstündə durur, ev ev üstündə durmaz

dağ darıxmaqdan doğşan darıxır. (bəy buyuyur, qulluqçu ərinir)

dağ görki daşıyla, adam üzü qaşıyla

dağ olaq ucalanaq aşmıyaq, dəniz olub dalqanaq daşmıyaq, ilan olub şaha qalxıb saşmıyaq
(sancmıyaq) kişi olaq, söz danışaq qaşmıyaq (qaçmıyaq)

dağ özünə, düz özünə, əyri baxar düz özünə

dağa gedən balatalı gərək.

dağda gəzən ayıyada, qurdada tuşlar.

dağı daşı yel pozrar, dos arasın söz pozrar.

dağı yüksək demə, dirənsən çıxarsan. (**dirənsən**: cəhd edsən. qeyrətin olsa)

dağılan süt yığılmaz.

dağlını dağlamazlar

daladakı üydə bolmaz. (evdəki söz çarşıya uymaz). (qırdakın evdə oranlama). (**taladaki** :
çöldəkin).(**oranlama**: yerləşdirmə)

dalaş dartış sabanda (şuxumda).

daldan düşən quruyar, gözdən düşən tozular. (**daldan düşən**: daldan ayrılan yapraq) (**tozular**: yox
olar. itər)

dam uçar, sevgi sınar, damı dayağ saxlar, sevgini sığal yağlar.

damarda axar qan durmaz, yavaş gedən yorulmaz.

damı çoxun çoxda qarı olar.

damlaya dalıb dənizdən olmaq.

damlayı xor görənin, yurdu yanıb çöl olar.

dan atınca, ışın saçar tün bitər.(**tün**: gecə.qaranlıq)

dan sökülmədən yolçu yola

danılmazki kəmik məndə. (**kəmik**: **kəmlik**. azıq.qusur. nuqsan). (yəqin ki qusur məndən).

danışmaq gümüşsə, danışmamaq qızıldı

danışmayan tanınmaz

danqopan buldu yaşam gizrilərin (sirlərin) .(dan atıb gecənin giziləri bəlləndi)

darı əkən buğda biçməz.

dartışmasan bərkişməz

daş altına soxma əlin, yılan olur.

daş daşı qırar.

daş düşün o çobanın başınaki, itin tanımıyacaq. (ə.səttari)

daş nədir, dağəndən sor, yol nədir, gedəndən sor.

daş üsdə əkin tutmaz

daş yesə qum sıçar.

daşım su ilə dəğirman dönməz. (dolça suyu ilə)

daşın ağırı yerində qalar

daşşaq kabab çəkirsiz. (qış günündə, bazarda alıcıların alverçilərə ,od başında oturalı, dedikləri söz). demək alveriz yavadır?

daşşaqaları oynadıırı təkəni. (paradan sıvay bir nəsnəsi olmayan). (**nəsnəsi**: şeyi)

dayanan aparar. (**dayanan**: muqavimət edən).

daz ölür sırma saçlı olur, kor ölür badam gözlü olur. (**daz**: kəl. keçəl). (dəğər verilmən, əldən
gendən son dəğərə minər)

dəd dərdi gətirər

dəğirman boğazı boş qalsa, daş daşı yeyər. (sürtər)

dəğirman damı keşiklə. (**keşik**: sıra. nöbət)

dəğirman suvacaqdan başlar. (**suvacaqdan**: subağı. bənd ab)

dəğirmançı evində un tapılmaz

dəğirmən gürültüsündən qaçan ununu ögütəməz.

dəğnəği vuranla sayan, bir degil.

dəli coşmasın, çay daşamasın.

dəli dəlini sevər.

dəli ilə yoldaş, yolda poxuna bulaş .

dəlilik edib yaşamaq, uslu olub asılmaqdan yeğ.

dəlisiz düğün olmaz.

dəlivarla dalaşma. (**dəlivarla** > **dilavər**)

dəmir döğən çəliyin yapar. (**çəliyin**: poladın). (dəmir döğən çəlikçi olar).

dəmir işləndikcə ısıldar.

dəmirə də, taxda eşitsin.

dəmiri kürədən, dəmir çıxarar.

dəmiri tovlı, təndiri isti.

demirsən bir təkdə var, ay qoş yatan bəxtəvər?!. (**qoş**: cüt)

demişlərkə ac olanı qurd yeməz, yalan sözdür qurd nə tanır toxlunu. (**toxlunu**: tox olanı)

dəniz damlayla, dil yazıyla yaşar

deniz olan yerde dərə çağlamaz. (**çağlamaz**: coşmaz. bulaq olmaz)

dəniz olduğu yerdə, dərə çağlamaz.

dəniz olduğu yerdə, dərə çağlamaz.

dənizdən öyrəndimki, kişi çəkin aşarsa batar, boğular. (**çəkin**: həddin). (nahidə. əbdollahi)

denize girse, quru çıxar. (kələkçi). (deyim)

dərd bölüşmədən dərd üstünə dərd olar.

dərdi dünya olanın, dünyacanı dərdi olar. (yunus əmrə)

dərdi dünya olanın, dünya boyu dərdi olur.

dərdin dərd əhlinə de, dərdi tez anlar

dərdin yaşırın, dərman bulamaz. (**yaşırın**: gizlədən)

dərdində olmayan dəvəyi qorəməz. (herkəs özüylə ilgili olanla ilgilənir, başqalarının sorununu görəməz)

dərdində olmayan, dəvəyi görəməz. (hər kəsin öz dərdi). (axdarmayan tapmaz)

dərdli deyingən olar

dərdli ürək sözsüz olmaz, yanar odun, közsüz olmaz.

dərdli ürək, güclü bilək.

dərəni tərəni sel bilir, iyini kötünü el bilir.

dərin yuxu dadlı düş.

dərmançı acından ölür, kövzə payın götürmür. (**kövzə**: dəgirmançı payı)

dəvə çöxsə yer tapar. {batman gəlsən, yer çalar (yeri salar)}.

dəvə gördün, heç qığında görmədim. (**qığında**: xıxında).

dəvəçiylə qonuşan qapısın gen açar. (dəvəçiylə dosd olan)

dəvəni görməyən, düğməni görməz, dirəgi görməyən, iğnəni görməz.

dəvəni yüküylə batırır, gözü iğnədə qalır. (başmağın itirir, gözü bağında qalır). (yersiz varın itirir, bir balaca işdə kinislik edir). (**kinislik**: **çinislik**. qıtmırlıq)

dəvəyə qanqal gərəksə, boynun yüz yerdən uzadar. (**qanqal**: tikan)

devirəni devirir çevrən.

dəviyə dedilər boynun niyə ağrıdır, dedi –deginən haram düzdür.

devletde deve, ovladda-neve.

devletlinin əlini pıcaq keser, yoxsul köynəyin parcalar.

deycək sözün içində, vurcaq daşın əlində gərək (**deycək**: deyəcək)

deyən biləməz, çəkən bilər.

dibi görünməz sudan keçilməz.

dil başı saxlar.

dil bir çiçəkdir, ağızda bitər, suvarıb, qorumasın itər.

dil desin, əl işləsin. (sözüylə işi bir olsun)

dil elin bayraqıdır.

dil kəsəni qılinc kəsməz.

dil sümüksüz olur, hər yönə dolandırısan dolanır.

dil topraqdırsa əkib suvar

dil ürək haçarı. (**dil**: söz)

dil usun ölçəyidir. (**usun**: ağıl)

dil yarası diş yarasından ağır.

dil yarası piçaq acısın basar. (**basar**: üsdələr)

dilənçi üzlü olar.

dilənçidən borc alma, alsanısə əl dəğmə.

dili qarmab alalı, dildən dili soralı. {dil (düşman adamı, casutu) yaxalayalım, ondan dili (gərəkli
bilgiləri, məlumatı) alalım}.

dili usda qolu qısqı.

dilin inciyincə, əlin incisin. (dil tökməkdənsə , işləmək yeğ). (yalvarmaqdası, işlə)

dillə düğünləyib, dişlə açma. (**dillə**: sözlə). (ağızla düğünlür, dişlə açır).

din ürəkdə olur, yox dəğənəkdə. (**dəğənəkdə**: çomaqda)

dirgəni yeyən, xərmənə gəlməz. (**dirgən**: yaba. çiftçilerin xərməndə sapları qarışdırmaq için
kullandıqları iki barmaqılı, uzun saplı arac).

diri qula dişlik yox. (**dişlik**: dinclik) . (tirik qulge tinim yoq).

dirnəkin təri çıxınca, gəvşəyin canı çıxar. (**dirnəkin**: titizin)

dirnəklik baxt gətirər, gəvşəklik ac öldürər. (**dirnəklik**: çalışqanlıq)

dışı qalaylı, içi halaylı. (dışı bəzək, içi təzək).

dışın ağırır çək qurtul, qoşun pisdi köç qurtul.

dışivin dibindən, usuvun ucundan gələnı söyləmə.

dodaq girən yerə, dildə girər.

doğmadıq cocuğa don biçilməz

doğmalarız uzaqdaykən yadlaşır, yaddaclarız yaxındaykən yaxlaşır.

(**yaddaclar**: yadırlarda, yad ölkələrdə yaşayanlar). (**yaxlaşır**: əzizləşir)

doğru qadın ər dəyişər, əl yox.

doğru söz and istəməz

doğru söz ölməz.

doğru söz ölməz.

doğru yoldan heç bir igid çaşmasın

doğruluğa dağlarda boysunlar. (**boysunmaq**: boyun əgmək).

doğrunu qapan, yanlışı savan.

doğruran ana deyil, baxan anadır

doğulan, ölüm köpüsündən keçər.

doğulmaq gündəlik uğraş, ölümə yad olmuşuq. (**uğraş**: iş. məşquliyət)

dolanan kişi, işin tapar.

dolanan kişi, yuvasın tapar.

dona baxmaq içindəkin tanıtmaz. (**dona**: paltara)

dönəm düzər əğri düzü, gözdü bəzər görkü üzü.(**dönəm**: zaman).

dönənlərə dönük dedilər.

dönər dilin olsun. (yumuşaq dilli)

donun görmə, işin qara. (**donun görmə**: dona baxma). (**qara**: bax)

donun görmə, yordam dilə. (**yordam**: əxlaq)

dört gözlə bəkləmək (deyim)

dos başa baxar, düşman ayağa. (kişi yıxılanda ayağı qayar, kişi ucalanda başdan ucalar)

dosca dosdu atmaq olmaz, pişməsə qora, boza olmaz. (**boza**: çaxır). (**pişməsə**: yetişməsə)

dosd odurki dəniz ola daşmıya, dosd odurki dağlar kimi aşmıya, dosd odurki ,ilan ola saçmıya.

dosdu pitik, içi zəngin.

dosdumsan ol, alış veriş parayla

dosdun dosda borcu nədir doğruluq

dosdun köhnəsi, xanımın təzəsi.

dosduvu tanı!. yaman gündə yaman dosd öldürüb təpikdə vurar.

dosman (dost) küydürər aytat, düşman güldürər aytat. (dost yaxdırar söylər, düşman güldürər söylər).

dossuz başım, duzsuz aşım.

dossuz kişi, qanatsız quş.

dovşana deyir qaç, taziya deyir bas.

doymadıq istisindən, kor olduq tütüsündən.

döz yel gətirəcək. (deyim)

dözə bilsən qoradan dadlı doşabda törənər.

dözəgən dərviş, istəyə ərmiş.

dügə göz etmədən, kələ atılmaz.(**dügə**: gənc dana)

düğün döğünə döndü. (toy qavqıya çöndü). (deyim).

düğün, düğün üstə düşməz. (qara üsdə qara yox)

duman durar axşamı, tüm tün bürər göyləri, göy açılar danlayı, uğur oynar dan atar.

dumanlı dağ yağmurlu

dumansız oddan, inamsız yanqudan qorx. (yanqudan: kişidən. adamdan)

dünü vur daşa, günü vur başa, necə gedsən, harda olsan çatacaq. (**ölüm**)

dünya dönər, yaşam çönər.

dünya durur karvansaray, bizlər onun kərvanıyıq.

dura dursun ol gözəllikki yaranmış söz ilə. (**dura dursun**: həmməşə dursun)

duran yerin topraq, qalan yerin topraq, gömən yerin topraq.

düş bitirsə, yaşam bitər. (**düş**: duyu. xəyal)

düş bitirsə, yaşam qırılır. (**düş**: xəyal)

düş uykuya, uyku düşə qarışdı,

düşdüyündə man yox, qalxanmada man çox. (**man**: ayıb. eyb)

düşmana bel aldırba. (düşmana gücün bəllətmə!. düşman qarşısında kəndini yığit göstər).

düşsüz qal, tuşsuz yox. (şanssız yaşa, amacsız yox).

düşünmədən söz ötməz, onmazın işi bitməz.(**onmazın**: baxsızın)

duvarların yolağı var, keçənlərin qulağı. (**yolağı**: cırığı)

duyan könül yaş saymaz (bilməz) .

duyğu görməz, iş görər. (**duyğu**: xiyal. fikir)

duyuya güvən olmaz. (**duyuya**: hissə). (kişinin birinci yanıdığı yeri elə duyusudur (hissidir)

düz əgrini saxlar, əgri düzü saxlamaz.

düz olmuyan ilan yuvasız qalar. (düz olmuyan ilan bacıya girəməz)

düz yerdə yeriyənmir, şuxumluqda şıllaq atır

düz yolu püflüyə püflüyə yerimək. (diksinə diksinə davranmaq)

duzlu dadlı, ətli atlı, sivri zirək bir xanım. (deyim).

duzluğu gedmiş, qalmamış duzu, tutulmuş günü, ayı ulduzu.

düzlük yalan götürməz.

duzluya duz nə gərək.

düzü əgri yazan, pisi qanmaz, düzə yanmaz.

duzun yeyib duzcağı qırma

əgilən başı döğən çox olar.

əgin yamaq götürər, qarın yamaq götürməz. (**əgin**: geyim)

əgri ağacsız orman yox.

əgri ola düz ola, gəzən ayağa daş dəğər.

əgri olsun yol olsun, yaman olsun, el olsun.

əgri yerdə düz yerdə, oyun bilən oynasın.

əgri yük ıraq gedməz

əkən əkdiiyin biçər.

əkilməsə dərilməz.

əkin əkirsən herk ed, dəğirməna gedirsən ir ged. (**herk**: sürüldükten sonra bir yıl dinlendirilən,

nadasa bırakılan tarla). (**ir**: tez. tezdən)

əkin sap başında, qoza çöp başında olur. (pambı qozası). (sapın, çöpün dəğəri)

əkin sapdan, qoza çöpdən. (heçbir nəyi küçümsəmə)

əkinçi yağmur, kərpişçi quraq isdər.

əkində izin olsun, yeməyə üzün.

əkini sap saxlar, qozanı çöp. (heçbir nəyi küçümsəmə)

əkmədən biçilməz.

əkməği gördün ye, sopayı gördün qaç.

əkməğin böyüğü bezəkdən olur. (**bezəkdən**: böyük, iri kündə)

əkmək əldən, su göldən.

el açarsız, ər yarasız olmaz

el ağzına baxan ac qalar. (**el**: yad. özgə)

el ağzına baxan ac qalır.

el atına minən tez düşər. (**el**: özgə. yad)

əl atırsa bulağa, uğursuza quruyar

el el üçün ağlamaz, başına qara bağlamaz.

əl əl üsdə çox çıxar

əl əli yumasa, əl üzü yumaz.

əl görəni göz görməsin. (əl verəni göz çəkməz)

əl görəni, baş yanıtır. (**yanıtar**: cavablar).

el ipiylə quyuya enən, quyuda qalar. (**el**: yad)

əl işlər, el övünər.

el oğlu doğma olmaz. (**el**: yad)

el qapısı gec, güc açılır. (**el**: yad)

el qıvancı toy gəlşiği. (**qıvancı**: sevinc). (**gəlşiği**. yaraşığı. gözəlliyi).

el qızına inananma. (**el**: yad).

əl üsdə əl çox olur

əl uzatılan yərə dil uzatılmaz.

əl üzü unlu olan, dəgirmançı gəlir gözə.

əl verəni göz çəkməz. (əl görəni göz görməsin)

əl verəni göz çəkməz. (əl görəni göz görməsin)

el yanında cocuğa darılma, arsız olur. (**el**: yad). (**darılma**: hislənmə).

el yerden yılan yılışqanını duyar. (**yılışqanını**: srüşgənini. süzülməsin)

elçiyə sözü yoxdur, görməyə gözü.

eldən arı, gündən duru. (**eldən**: yaddan). (**arı**: uzaq)

əldən çıxan gəri gəlməz

eldən uman ac qalar. (**eldən**: özgədən). (**uman**: gözləyən).

elə birlik quşa qanat.

elə qatılan könlü tox, eldən ayrılan üzü yox.

elə yağsın, bizə damsın.

elə yapmaki itgivə, zərərivə bitə. (elə yapmaki götüyə şəh keçə)

elə yapmaki keçdiyin körpü o tayda qala. (keçdigin körpünü yıxma, olsunki dönəsən)

ələyi ələnib, göydən asılıb. (iş bitmiş)

ələyib ələyib, sonunda kəpəyin una qatmaq. (gördüyü işi poxlamaq).

əli açıq könlü açıq qapısı açıq

əli belə azıqlısı sən oldum, götü qazıqlısı mən oldum. (**azıqlısı**: çörəklisi). (**qazıqlısı**: cırıqlısı.
yırtıqlısı)

əli boş üzü qara

əli ilə yoğur oğur, gözü ilə dana qoğur. (**yoğur**: xəmir)

əli işli ac qalmaz.

əli yerdə, gözü gündə, əkib biçir, yeyib sikir. (kənd, köy yaşamı)

əli yumuq dilənçilik olamaz

əlilən açılan düğünü, dişivə salma. (yumşaqıq, oxşamaqla, danışığı açılan soruya zor işlətmə)

elim olsa, günüm olar. (elim xoşsa, məndə xoşam)

elin başın darcağızdan qoruya, darağacın qırıb oda tullaya. (**darcağızdan** : (< **dar**+**cağızdan**) dar təşkilatından. dar ağacından).

əlin içi qaşınsa süt gütüvə.

əlin kəsib ayaq açmaq. (qapıdan qoğub pəncərədən almaq).

əlin oğlu, qulluq qılar yurduna, kəsgir qılıc, atqır yaraq, at bilən

əlin qocayanı qoç olur, bizim qocayan puç olur: (kişioğlunun yaşı ilərlədikcə daha olqun, daha ağırbaşlı davranması gərəkirkən, yaşı ilərlədikcə yaşından bəklənmədik türdə davranır).

əlindəkin bəğənmədin yavıqdın. (**yavıqdın**: korlandın).

əlindəkin bilməyən ac qalır.

əlindəkin yelə verdin, indi yelpin sən yelə. (**yelpin**: yellən). (indi aralığa düşüb yel yel, yelə veril).
(yelə verən, yelə qalar).

əlindən iş, götündən pox gəlməz.(çox avara)

əlindən yeyib, biləyinə sıçmaq. (iyilik yapan birisinə kötülük etmək).

ellə atılan daş uzaq gedər.

əllə verən, ayaqla arar.

əlli deməkdən bəllidir sözün

əməkçi aşağın olu, az yeyən, yaşağan. (**əməkçi**: işləyən)

əməkdən dosd artar, öcəkdən yağ. (**öcəkdən**: kinlilikdən). (**yağ**: düşmən)

əməklə yemək birgə doğmuş. (**birgə**: qoşa)

ən uslusu dəli bəkir, o da köstekli yatır. (**köstekli**: bağlı).

ənkəlikdə olsa böylə qoz ağacı, nolur qarpuz ağacı allahoəkbər . (**ənkə**: yekə)

əprik yasıq, tozlu yayıq: köhnə sadaqdan (tozlu ox qabından) yararlı yay kaman çıxar.

ər arvad yatışsın gərək. (**yatışsın**: uyuşsun. yamağ oluşmasın. cür gəlişsin)

ər arvadtdan ayrılımış, dos dosdan heçin ayrılmaz. (**heçin**: heçvax)

ər biliklə ucalar , quş qanatla uçar.

ər gərək, tez gərək. (evləndirəksənsə yubatma)

ər ilə gəzki düz olur, qayla gəzən xar olur. (**qayla**: nakəslə)

ər yiğit köp bolsa, erkinliğin köp bolar. (**köp**: çox). (**erkinliğin**: gücün. iqtidarın)

ər, axar çaydır, arvadsa ona ovsar.

ərdem başı dil.

ərdəm yasın quraşın, çərik qurub gürəşin. (**yasın**:yayın) (**çərik**: qoşun)

ərdəmli kişi başların başı, ərdəmsiz kişi başmaq asdarı. (**ərdəmli**: başarcanlı).

ərə gedəndə böyük qız, işə gedəndə kiçik qız

ərə getmək asandır, ər donu tikmək çətin.

əri varla, qadını görklə tanıma. (**görklə** : gözəlliklə)

əriminkinə ağaman, oğlumunkuna baxamən. (**ağaman**: hakiməm) . (**feminislik**)

əringənə, əlli qarış bezdən yum olmaz.{subaya əlli qarış parçadan, don çıxmaz. (subaydan ev olmaz)}.

ərinməyən, usda olar. (**ərinməyən**: çalışan)

erkəklə qadın can bir tən bir olmalı

ərkəyə ürək gərək, qadına dirək. (**dirək**: söykəş)

ərkəyin qadına gərəksini var. (**gərəksini**: ehtiyacı).

ərkic əti əm (dərman) bolur, açqu əti yel bolur. (**ərkic**: ərkək geçi). (**eçqu**: dişi geçi)

ərməkiyə eşik art gəlir. (**ərməkiyə**: təmbələ).(**eşik**: qapı). (**art**: dağ beli. gədik)

ərniyin ağızı yağlı, ərincəyin (təmbəlin) başı qanlı. (**ərniyin**:.zirəngin. cəldin). (itinin ağızı yağlı, təmbəlin başı qanlı)

əroğlunu qurtaran, gözəllik yox, söz olacaq. (söz, savsal. fəlsəfə anlamındadır. örnək-sözlü sözlər. birdə söz: dil anlamındadır. (**divandan**).

ertə duran, ertə evlənən, soxuranmadı. (**soxuranmadı**. peşmanlamadı).

ertə qalxan kişi yolu qıssa, günü uzun tapar.

ertə qalxan uzun yaşar. (**ertə**: erkən. tez)

ertə sevən tez bezər.

eşək ata deyirmiş: yoxuşda sən mənə küy, enişdə mən. (**küy**: yan. rəhm elə)

eşək gedməz yolları çox olmaq. (çox yanlış işlər yapmış olmaq).

eşəyə minmək saça, enmək ikinci saça. (**saça**: eyb. yanlışlıq). (ya bir işə girmə girdinsə bitir qutar. yarımçılıq iş bazara çıxmaz)

eşəyi dıшыyla yox işiylə tanı. (**dıшыyla**: dıшыndan. görkəmindən)

əsgı toprağa, iyi tuxum əkərsin, buyruq olsa göğəribdə görərsin. (**buyruq**: qismət)

əsil aynamaz, aynasada çürüməz. (**aynamaz**: dəğişməz)

əşimin qurduğı başa, anamın qurduğı daşa.

eşinə eşinə çıxar başıma

eşitməz qulağ, baş ağrıdar

eşitmirsə söz, biri birindən, heç olmasın o yerli dibinden

eşmələrdən keşməli. (**eşmə**:kələk).

eşq yolun könülləb, gələn varmı yaranlar. (**könülləb**: könüllü)

eşqin tam çağı çalınmaz. (**çalınmaz**: elan olmaz)

eşqində küyən, ocaqda küləm. (**küyən**: yanan)

əsrilmədən savırsa devranın, nisgillə qucar qara toprağın. (**əsrilmədən savırsa devranın**: kef aparmadan günün keçirən).

eşşək olub, at minməkdən, başlı olub eşşək min. (**başlı**: uslu. ağıllı)

eşşəyin satıb palan ala.

etdiyin bulsun demişlər. {öz əməyinə (əməlinə) tutulsun}. (öz işinin sonucun toplansın).

ətək öpməklə ağız aşınmaz. (**aşınmaz**: əğrilməz)

ətlə dırnaq ayrılmaz.

ev gərəyi, məçidə girməz.

ev satan bir il varlı, ev alan bir il boşlu olar

ev üstünə ev qurma

ev yengəsiz, yol döngəsiz olmaz. (**yengə**: arvad xəyləyi. bir evdə qalan, bir evə düşüb qalan, oturan, anut bulunan qız, xanım). (**anut**: hazır)

evdəki bizov öküz olmaz (eşiyə çıxmalıdır)

evə gərək olan, məçidə qorut. (**qorut**: hərəm)

evi şüşədən olan, özgələrə daş atmaz.

evizə eşiyiz qutluq olsun.

evlənmədən dörd göz ol, evəndinsə tək göz.

evlənməklə boşanma bir dınqanın iki üzü. (**dınqa**: dəmirsi pul. qara pul).

evlər var düğünsüz, ev yoxdu ölümsüz

evlilik, dəyişməklə sevişmək

evrən bir ev, hər kəs gələr sırayla. (evrən: dünya)

evrən bir xandır, hər kəs sırayla gəlir, qalırda keçir. (**xan** < > kan. gen. sərik. işləmək üçün açıq, çonğ, böyük tikinti).

evrən qancıq (cəfakar), can alıcı, oynadan əri, hər kim ilə sürməmiş

evrəni su bassada , papiyin umurunda deyil. (**papiyin**: öredəyin) .(**evrəni**: dünyanı). (**gəvşəyin** : təmbəlin)

evrənin ən yayqın kəsəlliyi mutluluğu aramaqdır, ən yayqın kəmliyi, mutluluğu seçməmək. (**kəsəlliyi** : xəsdəliyi). (**kəmliyi**: qusuru)

eyku sözlər güvəndirir, gözəl düşüncə dərinlədir, könül ilə verilməkdən sevinc doğur.

əzan çəkər, namaz qılmaz, arvad alar kəbin salmaz.

əzik vardı duz saxlar, əzik vardı buz saxlar

əzizim ordubada, bu gedər ordubada, qoşunun ordubası, heçin verməz ordu bada.

əzizim, sərin eylər, yel əsər sərin eylər, şit söyləş, şit gülünc, dostluğu sərin eylər.

əzizinəm dedin yaxşı, pisdə gördün dedin yaxşı, duz yeyib, dadın dandın, acı yedə deyim yaxşı.

əziziyəm balqabağı, yemişəm balqabağı, yaş aşırsa qırıxdan ötə, açılar dalbaqağı

əziziyəm dil açar, bərk toprağı bel açar, topraq sənin dil başqa, körpə dilin kim açar.

əziziyəm dil açar, bərk toprağı bel açar, topraq sənin dil sən, cocuq dilin, dil açar.

əziziyəm dilim dilim, kəs qarpızı dilim dilim, əlçəkmərəm dilimdən, doğranırsam dilim dilim.

əziziyəm dilim dilim, kəs qarpızı dilim dilim, əlçəkmərəm dilimdən, kəsələr dilim, dilim.

əziziyəm gey tülüt , genin geymə, gey dürüt (ətək geyib dar dürüt), yazıq oğlan neyləsin,
tənin darut, göt tülüt. (**tülüt** : tül: tor parça, toxuntu).(**dürüt**: darut. dürtmə,
soxaraq, güclə geyilən geyim)

fəlsəfə bilgilərdən oluşur, tarix olaylardan. hər kimin dünya görüşünə görə fəlsəfə donu
biçilir.

fırtına əkən dolusun görər.

fırtına əkən, dolusuna qatlanar.

gec çalınan düdükdən oyanatmamış kimsəni.

gec yetişmək, tabutda yetişməkdən yeğ.

gecə qurtdan demə, qulağı çıxar

gecələr yoxdu yuxum, ya yanımdasan, ya yadımda.

gecəni gündüzü sənsiz tikirəm birbirinə , baxa bilmir aya sənsiz gecələr birdə gözüm.

geçi can hayında, qəssab yağ izində.

geçi can hayında, qəssab yağ izində.(**hayında**: vayında. qayında. dərdində). (**izində**: peşində.
dalında).

gedəni boşla, yarını yoxla. (**yoxla**. düşün).

gedəni boşla, yarını yoxla.

gedənin yerinə birisin al. (arvad getdisə, öbürün al)

gedər aqlaram, qalır yaqlaram.

gedibdə gəlməmək, gəlibdə bulmamaq var.

gedmək var ölumdən yaman.

gəl dedim, gir demədimki, ol dedim, dur demədimki.

gəl gəl ey güllü çirağım, aç yüzün yaşqan (yəmşək. örpək) götür, bir keçitlik bu igitlik, dünya
beş gündür ötür, padşahsan mən gədanı beylə qınlıqdan qutar, aydayur
(deyir) misgin qılıc, sonğun səni ahım tutar. (misgin qılıc).

gələli ağlarıdun, hammi gülər, ele gedki, gedeli ağlayalar. (doğum ölüm)

gələn ağam, gedən paşam.

gələn olsa könülləb (könüllü), çətin olmaz yol sürmək.

gələn qovulmaz, doğulan boğulmaz.

gələn yeriz dönməz olsun, girən yeriz qalar olsun. (gəlin kürəkənə deyil)

gələnə qardaş, gedənə yoldaş. (iyimsər kişi). (**iyimsər**: xoşbin).

gələni xoş tut, quru üzlə qarşama. (**qarşama**: qarşılama)

gələrin, gedəri var, sakın.

gəlin ağa bürünər ər evinədək, gəlin ağa bürünər gor evinədək.

gəlin ağdonla girib, ağdonla çıxar.

gəlin çiçək hərnə demiş gerçək, qaynana ilan, hərnə demiş yalan.

gəlin çiçək, hər dediyi gerçək, qaynana ilan, hər dediyi yalan.

gəlin gedər yerinə, qalan qızlar evinə.

gəlin köçəndə atasına demiş, ağlarımda gedərimdə demiş.

gəlinin dini yox qaynananın imanı.

gəlinliyi bal demə, urəgi yaxmaz demə

gəlsə uma düşürqıl, dinsin onun aruqluğ. (**aruqluğ**: yorqunluq). (qonaq gəlsə, yerləşdir onu,
yorqunluğu gidərsin).

gəmiqsiz dil, gəmik qırar.

gəmsiz ata, ölümü yak. (**yak**: yaxın)

gen don opramaz, gəngəşli iş arxamaz. (**opramaz**: əpriməz). (**arxamaz**: arxaya qalmaz).

gen ürəkli igidlər, uca başlı qocalar.

gənc olan, dinc olur.

gəncdən ölüm uzaq olsun, qocadan yoxsulluq.

gəncliyinə dəğər verməyən, qocalıqda cayılır. (**cayılmaq**. zay olmaq. hədər olmaq)

gənclik ardı, qocalıq yatır. (evrən belə gedməz)

gənclik başa bir kərəm gəlir.

gənclik güvən qaynağıdır.

gənclik yaşam çiçəyi.

gənclikdən qocalığa can saxla, varlılıqdan yoxsulluğa mal

gənclikdir, sağlıqdır, dəğərləri olsada, itən geyin bəllənir. (**geyin**: sonra)

gəncliydə ölüm, qocalıqda yoxsulluq güc.

gəncliyə güvənmə, igitligə dayanma.

gəncliyin dəğəri bilinsə, qocalığın azarı azalar.

gəngəşə gir qısılma. (**gəngəşə**: məsləhətə)

gəngəşli aş dadlı olar. (**gəngəşli**: bilgəliklə olunan)

gəngəşli bilik utraşur, gəngəşsiz bilik opraşur. (**utraşur**: uzlaşır. davamlı olur). (**opraşur**: öprəşür.

əprişir. işdən düşür). (gəngəşli bilik, uzlaşır, gəngəşsiz bilik öprəşür).

gəpi kəvləsən, gəp çıxar. (**gəpi**: sözü). (**gəp**: söz). (**kəvləsən**: qazsan. içləsən). (sözü qurtlasan qurd çıxar)

gər inanırsan onun birliyinə, yaxşılıq ed yaknunun körlüğüne.(**yaknunun**: iblisin).(**körlüğüne**: **korlüğüne**)

gerçək gəlincə, yalan qaçar. (**gəlincə**: bəlirincə. bilinincə. ortaya çıxınca).

gerçək odda yanmaz, suda batmaz.

gerçəyə ölüm yox.

gərək dediyimiz, aldanmağın bir başqa biçimidi. (**biçimidi**: formasıdı).

gərəklik yalquya hər iş ögrəder. (**gərəklik**: zərurət). (**yalquya**: insana)

gərəklini bilməyən, gərəksizin nə bilər.

gəvəzənin işi qalar, astanın işi qalmaz. (**gəvəzənin**: ağzı laqının). (**astanın**: yavaşın)

gəvşək aş başında, çalışqan iş başında

gəvşək gecə yatanmaz, irtin duranmaz. (**gəvşək**: tənbəl) . (**irtin**: sabah)

gəvşəyə çalış desən başı ağrırar

gəvşəyin baxdı bağlı olar. (**gəvşəyin**: tənbəlin)

gəvşəyin işi bitməz, yaz gəlsə qışı bitməz. (**gəvşəyin** : tənbəlin)

geyik qındığı, yıbar qoxar. (**qındığı**: göbəyi).(**yıbar**: ətir) (ceyran göbəyi ətir qoxar).

gəzdim cihanı nə oğrunu tox gördüm nə doğrunu ac

gəzəgən ayaq daşa dəgmiş, gəzəgən tülkü tələyə.

gəzən kişi, sevdiyin tapar.

gəzən qurd ac qalmaz.

gəzəyən ayağa daş dəğər.

gizləb tutsan sevinci, azraş günü bəlgürür, başlı (yaralı) gözü bağlama, yaşı axar savruğur.

(**azraş**: azraq).(**axar savruğur**: axar gedər)

gizlədir öz kəndini kəndindən, bu nasıl yılıq, yaluğ adlanmış. (**yılıq**: heyvan). (**yaluğ**: insan)

göləm deyə köpürürsən, içində bir balıq yox.

gopçunun, xoruzuda banlar. (**gopçunun**: şişirdənin)

gor içrə ilanla yaman batsa yeğ!. burutlar arın çevrədən çıxsa yeğ. (**yeğ**: iyidir). (**burutlar**: arısmazlar. mundarlar. nəcislər).

gordan gələn mən, savın yetirən o. (**savın**: xəbərin). (yalan palan danışır)

gördüklərin unudda, çəkdiklərin unutma

gördüm dedin tutuldun, görmədim dedin qutuldu

görən oldu, duyan oldu küyən yok. (**küyən**: yanan. rəhm edən)

görməmişdən borc alma.

görməmişin yetməyi yaman.

görmüş keçirmiş, qonmuş köçünmüş, qoymuş qopunmuş. (sınağlı, təcrübəli olana deyilir)

görünən köyə qılavuzsuz, görünən dağa qılavuzlu ged.

götü dəlik qab su saxlamaz

götvərənlığın adı pisdi, əl coxalmasın. (**bayqal**: bayağı)

göy ağlamayınca yer gülməz.

göy ağlayar, yer gülər. (**ağlayar**: yaş tökər)

göy dəmir geri durmaz. (qara dəmir kəsib gedər. sözündə qara dəmir kimi dur).

göy girsın qızıl çıxsın. {(**göy**: qara dəmir. göy dəmir). (**qızıl**: qanlı)}. {ağ girsın, al qızıl çıxsın). (**ağ**: parıldıyan. qılinc)}. (sözündən dönsən, bu köz (od) söksün gözün).

göyçək çiçək, hər kimsənin öz sevgisi.

göyçək üzlər paslı könül götürür, göyçək könül paslı üzük götürməz. (**üzük** : surat)

göydə bulut hörlənər, yerdə itlər hürənər. (**hörlənər**: hörülüb gedmək)

göydə doğulan kimsə yok, yerdə doğulub yüksələnələr var

göydən düşüb, gölə enmiş. (lap yerinə düşmüş nərsə).

göyə suvsa, üzə düşər. (**suvsa**: su atsa. tüpürsə)

göz əllə gör, qulaqdan al ağızla ver.

göz gördüyün istər. (**istər**: bəyənər)

göz gördüyün danamaz.

göz görəni dil desə, baş açar

göz görmək üçün, qulaq eşitmək üçün, us bilmək üçün. (**us**: ağıl)

göz görsə ürək coşar (qopar) , qulaq duysa ürək duyar.

göz görüncə, qulağ inanınca, baş dönər.

göz iki olur, dış göz, iç göz, dış, üzə baxır, iç içə

göz ürəğin güzgüsüdür.

göz üsdə qaş olar. (olacağa çara yox)

göz yaşı, yaşama bəzək olmaz.

göz, giz saxlamaz (**giz**: sır)

gözdə olan gözəl olar. (gözdə olan seçik olar). (**gözdə olan**: göz tutmuş olan)

gözdən gedən könüldən gedər.

gözdən ıraq xanıda söyərler.

gözdən olan, könüldən olar. (**olan**: gedən). (**olar**: gedər).

gözdən yaş silinsin, ürəkdən pas.

gözdən yaş, buzdan su damar. (damar: sarğızar. süzərək axar)

gözə yasaq olmaz. .-gözəl işli əlləriz, söylər sözlü dilləriz. (**işli**: incə. bacarıqlı). (**alqış**)

gözə yasaq yoxdu -gəl bir zərrəcik seyr et, **gözə olmaz yasaq**.

gözəldə bir, çirkində bir sevənə

gözələ nə yaraşmaz.

gözəllər çox iş edərlər, soyub soyub dəvriş edərlər.

gözəllərin yazısı, çirkin olur . (**yazısı**: talehi)

gözəllik baxanın gözündən olar

gözəlliklə pulun, öz sözü var, danılmaz.

gözəlliklər doğulmuşdur sevgidən, sevgilə yaratılan gözəldir.

gözəlliğin yeri var, göyçək yeri yerin tap. (**yeri** :davran)

gözləyin gözün toruna düşməyin

gözü toxun, göylü tox.

gözü yırtıq üzü sırtıq.

gözün açuğ ikən yaraqlan özün, ki sində qarınca yeyəcək gözün. (**sində**: qəbirdə)

gözün gördüğünü əlin ilə ört.

gözünə çöp düşsə, evrən (dünya) gözündən düşər.

güc aldan girsə, doğru tünlүkdən çıxar. (**aldan**: öndən) (**tünlүkdən**: bacadan. dүdkeşdən)

güc aldan girsə, düz ardan çıxar. (**aldan**: öndən). (**ardan**: geridən).

güc olur nisgili, sevgiyə qatmaq

gücənsədə biləyin, qaçınsada diləyin, təlimsədə biligin, dönər dərman, bitməz suyu bu

gölün.(nə cürə tutsan bu dünya keçib bitəcək). (**təlimsədə**: çoxalsada). (**dərman**:
dəğirman).

gücü yetməyən, sına batar. (**sına**: qəbirə). (gücü yetməyən, yerə batar).

gül açılırsa qoxar.

gül gözlədim tikan dəğdim, boş yerinə ürək əkdim.

gül solar, tikən qalar

gül tikənsiz, dərə ilansız olmaz

gül tikənsiz, el sözsüz olmaz.

gül yaxşıdır, öz kolunda.

güldürən dil var, küydürəndə. (küydürəndə: yaxanda. yandıranda)

gülən üzə, gülər yaz.

güllər bir bir açar

gülmək, görənin gözün ışıqlandırar, duyanın könlün açar.

gülsə kişi üzünğə, görklük üzün görüngül, yavlaq gizir dilivni, uyqu sözlər diləngil. (**görklük**:
xoş). (**yavlaq gizir dilivni**: kötü dilivi gizlət). (**uyqu**: yaxıcı)

gülü sən unutma , tikən gülün yanında .

gülün dal qabağı gül olar

gümanlar sevgini boğar. (**gümanlar**: quşqular. şəgglər)

gümüş başa çıxsa, altın ayağda qalır.(gümüş günə çıxsa, altın tündə qalır).{özünə (içinə) , dəğərinə
baxmıyaraq, gözə soxulan, başa çıxarılan hər bir nərsə, başqaların, çox dəğərlik
olsa belə, geridə, kölgədə bıxırır}.

gümüş gündə, altın kölgədə qalmış. (iyilər yatmış, kötülər qalxmış)

gümüş günə vursa, altın ayağıyla gəlir.

gün ağarkən, qalxanlar, gün batarkən yatanlar. (**ağarkən**: çıxarkən). (ısqırsızlı. bərqəsizlik)

gün dönürsə, ay çıxar, yarım dönsə, can çıxar. (**dönürsə**: batırsa)

gün görməmiş, gün görəndə çirağ yandırar.

gün işin günündə gör!

gün yapışdırır, günü yaxışdırır. (**yapışdırır**: yumşadır)

gündə gedmə, gündə gedsən yerə sapır salırlar, ildə gedsən ayda gedsən ayağ altına qalı
salırlar. (**sapır**: həsir)

gündə irük yox, bəydə qıyıq yox. (gündə yarıq yox, bəydə xəta yox).

gündə yərük yox, bəydə qıyıq yox. (**yərük**: yaruq. çat). (**qıyıq**: xəta, xilaf)

gündəliyin ötüşü, hər gününün öz işi.

gündüz gedər yar yar etməyə, gecə gələr yerimizi dar etməyə.(kefi özü çəkər, ağrısın bizə
çəkdirir)

günə baxsan göz qamar, araq içsən göz axar. (**qamar**: qamaşar). (**axar**: xumarlanar. süzər)

günəş yarasaya çirkin gözüdür.

güneş yarasaya çirkin gözüdür. (**yarasaya**: xuffaş)

günəşlikdə yağış yağsa, qurd doğur.

günlərin adı var, yemişlərin dadı.

günlərin itirən, tam yaşamın batırar.

günlərin ötüşü var, sözlərin bitişi yok.

günü günə satan, sonda əli boş qalar.

günün ölsə kağızda qalsın, özün ölsən elində qalsın. (bacardıqca yaz) (**günün ölsə**: çağın bitsə.

bəxdin yatsa)

gününən kürk dəğişən.

gününün gönü qat gərək. (dözümü çox ola)

gününün günü yansın.

günüz doğur olsun, üzüzə uğur olsun.

gurla çatla, yağmasanda yağma. (**çatla**: patla)

gurlayaraq gələn düşmandan, kötüdür gülə gülə gələn düşman. (**kötüdür**: pisdır. yamandır.)

gurulda, ama yağma.

gütdüğü üç dənə davar, ıslığı dağları tutar. (**ıslığı** : fısqası)

gütdüğü üç dənə davar, ıslığı dağları tutar. (**ıslığı**: fısqası)

güvəncli olsun qılavuz, doğru yoldan azmayavuz.

güvəndiyi dağlara qar yağmaq. (ası, uyar, fayda güdülən nərsədən, istədiyini alamamaq).

güzgüyə bax bəzən, adamlara bax düzəl.

ha düz olsa, orağcan ağrisi var.

haçadan huçadan biridə çıxdı bacadan.

hamı baxda baxar, baxd heç kəsə.

hamı əkdikin dərər. (kim nə əkib elə onu yığacaq)

hamı gedər uğruna, biz gedərik uçruna. (**uçruna**: uçruma)

hamı öz işin oxusa, çətinlik qalxar. (**oxusa**: bilsə)

hamı saraydan çıxıb sinə gedir, görmədim bir kimsəkim sindən vara saraya. (**sinə**:
qəbrə).(**sindən**: qəbirdən)

hamı süpürgəylə qalxıb, sapıyla enib. (**sapıyla**: dəstəsilə)

hamını dirilər yaxalar, bizi ölülər. (ölülərin ruhları tutar)

hamını oğru san, malın oğrudan sakasın (qoruyasın) .

haq yardısından (cəzasından) qaçan, yarqıya düşər. (**yarqıya**: məhkəmiyə)

harda aş orda baş

hardan gəlırsən – bəlbə qalasından, niyə başın qanlıdır – dilim qadasından. (**qadasından**:
bəlasından)

hay gününü görməyən, vay gününə inanmaz, vay gününü görməyən, hay gününə inanmaz.
(**hay**: şən)

hay gününü günləyən, vay gününü izləməz. {özün iyi düşünən, pisləkləri geridə qoyur
(bıraxır)}.

hay hayı keçmiş, vay vayı qalmış.

hay hayına oynamır, vay vayına ağlamır. (hay hayında oynamaz, vay vayında ağlamaz).

hayın gördün, vayında gör.

heç bir işi quramaz, xeyrə şərrə yaramaz.

heç kimsəyə qurdun üzü ağ olmaz

heç nədənsə torlağı yeğ. (**torlağı**: sərçə)

heçbir nəyi küçümsəmə.

həkimin uşağı xəstə ölər

həmməşə utan! gələr günüki ütülər.

hər açılmaz qapının var haçarı

hər ağacı daşlama, ras gələni dişləmə. (**ras gələni**: tuş gələni)

hər axşamın gecəsi, hər gecənin danı var.

hər bacıya əlivi salma, birində cayan var, birində ilan olur. (**cayan**: əğərək)

hər bir evin vardı giriş çıxışı yalnız sindir giriş vardı çıxışı (dönüş) yox.

hər bir işin öz kişisi. (**kışisi**: öz adamı)

hər boyayı boyadı, qaldı findıq boyası. (önəmsiz nərsələrlə uğraşmaq).

hər çiçəyin öz qoxusu

hər dönəmin kişisi olma, hər dönəm kişi ol.

hər elin çıxarı seçdiyi baylıq . (**baylıq**: devlət)

hər elin simgəsi dilidi.

hər enişin bir yoxuşu var.

hər ilqarsız yar olmaz, ətəyi kəssən dar olmaz. (**ilqarsız**: bəfasız).

hər işin, uğru yaxşıdır, toy gəlşiği bağşıdır. (**bağşıdır**: aşıqdır)

hər kəs kimi yaşama! heçkəs olmaq hərkəsliyə güc basar.

hər kəsin arşınına bez verilməz.

hər kəsin öz arşını, hər arşının öz ölçüsü (var)

hər kim özünə görə don biçər.

hər kimi oğru san, ta malın oğrudan sakın salasın. (**sakın salasın**: gizli saxlayasın).

hər kimin bir kəmi var. (**kəmi**: azlığı)

hər könlün bir öyküsü! (**öyküsü**: nağılı)

hər nə əkərsən, onu biçərsən, hər nə əgirsən, onu çitərsən. (**çitərsən**: toxursan. tikərsən.)

hər nə gedir tərsinə, dünya dönür pisinə.

hər nə gözün ona yol çəkir, ösüb böyür çevrəvi çəpİR. (**çəpİR**: çəpərir. çulqalır) . (**ösüb böyür** : bitib böyür) . (hər nəyə anqıra, mat qalsan, özünü gözünü içivi alır)

hər nə oldu özümə oldu, külü gözümə oldu.

hər nə salarsan aşına, gələr çıxar qaşığına

hər öldürən qatil olmaz, hər ölən suçsuz olmaz (qapalı, fanatik baxış, fəlsəfə).

hər paylayan altun iməs. (**iməs**: degil. döğül)

hər qapıdan yeyən, bir qapıda doymaz.

hər söz hər qulağa keçmir, hər qulağ, hər sözü eşitmir.

hər tarladan bir taxıl, hər başdan bir ağıl.

hər yarağı düzəlmişdi, qalmışdı saqqal darağı.

hərədən bir tük kosuya bir səqqəl olar.

hər kəsi kəndinə yosma. (**yosmaq**: ölçmək. qiyaslamaq. (bir nesneyi digərinə bənzətmək və böyləce verilən hüküm).

hər kimə kəndi açısı. (**açısı**: nəzəri)

hər nə əksən soyuna çəkər.

hər nəyin sonu güc olur.

heyvan ölsün əti qalsın, kişi ölsün izi qalsın.

heyvan qılvəsi üzündədir işində, kişi qılvəsi harasında, bəliməz. (**qılva**: kələk)

heyvanı qırmacla, kişini, dillə ögrətlər. (qırmac: qamçı).

hiçbir nəyi küçümsəmə. (**küçümsəmə**: kiçik sayma. təhqir etmə)

hündür düğünün başağı boş olar. (**başağı**: sünbülü)

hünərli iğid ölməz.

hürən itin sözü var, iki əlin sesi var

iç yanırsa ağlamaz göz yox olar

içmək çəkmək, iğnəylə quyu qazmaq.

içsən iç, usuvu içmə.

iğid başı qanlı olur

iğid əmək itirməz. (adam nankor olmaz, duz itirməz)

iğid iğidə baxıb için yığar. (**için yığar**: içinə çəki düzən verər.)

iğid ölər, ad qalır, mal ölsə nal qalar. {yalınqu oğlu yoxazır, iyi ad qalır. (**yalınqu oğlu**: ər oğlu. bəni adəm))}

iğid olub işliyə, qocaldıqda dişliyə .

igirmidə tay minən, qırxında at minəmər. (**tay**: üç yaşında olan at yavrusu)

igitlikdə açıq tut əlin, tov gedər səndən, devran əylənəmər. (**açıq tut əlin** : əli açıq ol). (**tov**: güc)

ığnə güdən, dəvədə usdar (**usdar**: üzlər. tuşlar. raslar).

ığnə yataxda gizlənmər . (ığnəylə çuval kimi).

ığnələyini çuvalduzla. (bir pislik edənə, onun ed)

iki arvadlı ev, baş alıb gedər

iki ayaq bir taya, iki qarpız bir qoltuğa sığışmaz

iki nən , arınar əriməkdən - **biri kişi. biri qızıl**. (**arınar**: arıtlanar). (**nən**: **nəng**, şey).

iki yaxın dış olsa, yaxınları dışlanır. (**dışlanır**: dış olur. yad olur. yadlanır) .

iki yol, biri çilə dolu, biri umutlar yolu. (**çilə**: ağrı. dərđ)

ikisi dördən ağırrsa, altısı lap ağır olar.

il sözü birinci gün qurulur, gün sözü irtin. (**irtin**: sabahın)

ilağ hər kimsədən kim istədim, ok çoğa gördüm, kimi kim ilğasız dünyada gördüm, ılğasız gördüm. (**çoğa**: cəfa). (**ok**: elə). (**ilağ**: vəfa). (vəfa hər kimsədən kim istədim, ondan cəfa gördüm, kimi kim, bivəfa dünyada gördüm, bivəfa gördüm).

ilan başın kiçikkən əz.

ilan qoğan ilan tutandan çox olur

ilan uzunluğun görmər, tosbağa yastılığın. (**yastılığın**: yapıqlığın).(sən kim oldğunu özgülərdən sor)

ilanla it belə, barışa bilir!!!.

ılcadan çıxanın əri olasan, yoldan gələnin arvadı. (**ılcadan**: hamamdan)

ılcıya hamama tərləyər. (**ılcıya**: hamama)

ılərləyən yol alır.

ilgin olanın sevgili cananı çətəndir. (**çətəndir**: vətəndir). (**ilgin**: arif)

ilim qazanmaq, daş gəmirmək.

ilim, usun qaynağıdır. (**usun**: ağlın)

ilin sonun bayramla, görən işi sınağla. (**bayramla**: bayram tut). (**sınağla**: ölçüb biç).

ılıya ılıya yaz gəlir, soğuya soğuya qış. (**ılıya**: ılığlaşa)

ilk görüş, ilk yaz, aç pəncərəni, günəşə yaz. {pəncərəni açıb, günəşdə yaz (uzan) .(günəş önündə uzan)}

ilk sevgi, savulmuş uşaqlıq kimidir, seçilmədən gəlib, keçir, gedir

ilkin başdan, nə umursan ürək daşdan. (**ilkin başdan**: əzəl başdan).

ilkin evin, **sonra çölü**

ilkin iş, sonra diş.

ilkin oylan, sonra söylən. (**oylan**: düşün)

imansız ürək sinədə yükdür. (**sinədə** : köksüdə).

inanc beyni kehəldər, işi gecəldər, başı gicəldər, huşu koralдар.

inanc bitən yerdə, ümüd qırılır.

inanc qılsan yoxluğa, dəğər tapar varlığın.

inanclar, düşüncəni qayırır (**qayırır**: aldadır).

inancların özünə saxla, adamlığın hamıya göstər

inandığın duyqulardan güc bassın.

inanma, aldanma, utanma.

inanmadın varlığa, dananmadın yoxluğa

inanmaqla güvəncə, yoxdu yazı yox pozı

incə ələyib sıx toxumaq. (arından arıya incələyib qoşmaq). (**ələyib**: əğirib, açıb)

inciğin aşından tük çıxar. (**inciq**: bir şeyi çox incələyən, incədən incəyə hesab edən, dərin düşünən).

incir yaprağı, dəvə dabanı. (**dəvə dabanı**: yekə, qat)

indi səni isladib çıxaram. (keçə yapmada böylə olunurki bərkisin. qırıqları, telləri birbirinə keçə keçə, keçə olur). (səni güclə, kətkəklə başa salaram).

indidən belə alışıb yansan, tez kül olarsan.

inək göz vurmasa, kəl atılmaz.

ingilli it boğulmaz. (ingilli it qurd ağzıyla boğulmaz). (**ingil**: heyvanları qurd boğmasından qorumaq üçü iti bizli həlqə).

ingilli it qurd ağzıyla boğulmaz. (**ingil**: heyvanları qurd boğmasından qorumaq üçü iti bizli həlqə).

ip birləşir hörgün olar. (**hörgün**: eşmə ip)

ip doğanaqdan, ölüm olmaqdan keçir

ipin uzununu yaxşı, sözün qıssası.

ipin uzununu, sözün qıssası (dilin qıssası).

iri aşığın iri sümüyü olar.

irkil olan erkən çatar barçağa. (**irkil** : iradəli). (**barçağa**: mənzilə).

irtə yasda, urta toyda yeyər. (**irtə**: səhər) (**urta**: gecin. axşam). (səhər yasda yiyər, axşam toyda). (**deyim**)

irtin gedər naxıra, axşam gələr axıra (**irtin**: səhər)

iş başaranın, para devşirənin. (**devşirənin** yığanın)

iş bitən deyil, gücdür bitən.

iş doğurur, işıqlar olur.

iş görənin, söz alanın.

iş sevən onar, sevməyən tozar. (**onar**: din yaşar). (**tozar**: yox olar)

işdən ayrı düşər, gəzən sözlər gəp bolsa. (**gəp bolsa**: gəvəzəlik, boş olsa)

işdən qalar, aşdan qalmaz. (**qarınpa**)

işdən qorxmaz, qışdan qorxmaz

isdər əlli isdərse yüz yaşa, ölüm quşunun qıynağındasın. (**qıynağındasın**: qarmağındasan)

isdi aşı qaşığı tanır

işdonsuz (tumançaq) , dizi yırtığa gülmüş.

işə çağırısan varmaz, aşa çağırısan qalmaz.

işə çağırısan varmaz, aşa çağırısan qalmaz.

işi başdan düşün, geyin qıl işin. (**geyin**: sonra)

işi başlamaq başqa, başa vurmaq başqa.

işi bilənə tapışır.

işi kovlasan, iş çıxar. (**kovlasan**: qurtdasan)

işi olmayan iş çıxarar. (**iş çıxarar**: iş açar. çətinlik yaradar)

işin dənəyən yağa batdı, gücü yetməyən yava batdı.

işin iyi əşin iyi, ne işin var yas evinde, çıx çıx oyna gir gir oyna .

işin kötü əşin kötü, ne işin var düğündə, evinə gir gir ağla , çıx çıx ağla .

işin sözdən, qurquların qorxulardan zor olsun.

ısqı bahalandı korun nəyinə.

ısqı sönməzdən ön, daha parlaq yanar.

ısıracaq it dişini göstərməz. (**ısıracaq**: qapacaq)

islandım qurudum, yel mənə neylər, ələndim bəlləndim, el mənə neylər.

ıslaq ağac əğilir tez, vay qurunun halına. (**ıslaq**: sulu. yaş)

işlək dəmir pas tutmaz

işləməsən dişlik yox. (**dişlik**: yemək)

işləyən dəmir totlanmaz. (**totlanmaz**: paslanmaz)

işləyib ölümün bilən, gündən payın alar.

işliyənin işi bitmiş, işləməzin günü itmiş.

işsiz, aşsız.

istək olsa heç işgil qalaz. (**istək**: iradə). (**işgil**: çətinlik. düğün)

istəksiz sevgi olmaz, sevgili olan, istəksiz olmaz

istəməyin haçarı, verməkdir.

istəməzdən sevənlər, korluqda itənlər.

istəyib sevdinin istəyib sevmədi səni. (istəyin kimi seversin istəyin kimi sevilməzsən). (istəyən sevilən, istəməzdən atılmış).

istəyirsən bal çörək, al əlivə bel kürək.

istəyirsən belə, meşədə doğul, amma adam içində böyü.

istirəm onu sel aparsın, bir dolda dalından mən töküm.

istiyot tumu (tuxumu) xırda olsunda, yaxar (acıdır) .

istiyotdan acılıq, arvaddan qısqanlıq az olmaz.

it ağzı açıq qalar.

it ağzın yummağadək. (demək heç çağın)

it getdi ipilə, dəvə getdi yüküylə.

it hürə hürə it olar

it itə, itdə quyruğuna deyər.

it itilə savaşar, qurdu görcək arxalaşar

it qılığın iyəsinə sor

it ular, qapıdan qoğular.

itdən küçük, qoyundan quzu bəklənər.

itə tut deyir, ova qaç. (iki üzlülük)

itən qurda buyruq. (**itən**: azan). (**buyruq**: qismət).

itgi maldan olsun , başdan yok itgi (zərər)

iti göz, iti ox, biri görər, biri deşər.

itin axsaması gəlincək, özün karvana vurar.

itin qırışmalı eniginiylə oynar. (**eniginiylə**: 1.balasıylə: öz uşağıylə. 1.küçüklə. tulayla)

itlə it boğuşar , yolçuya uğur düşər. (uğur: fürsəti)

itlə oturub duran, hürəgən oli.

itli kətdə dəğənəklə gəz. (tam sərbəs, yuçut, açıq gəzmə)

itsiz sürüyə qurd dadanır.

ivəcək qancıq gözsüz incik doğurur. (**ivəcək**: tələsən)

ivək sinək sütə düşər. (**ivək**: tələsən).

ivənin işi qalar, astanın işi qalmaz. (**ivənin**: tələsənin)

ivməklə amac alınmaz, aramaqla gözəl bulunmaz.

ivməyilə iş alınmaz, aramayana gözəl tapılmaz. (**ivməyilə**: tələsməgilə)

iyi qayçı kəndi kəndini bilər.

iyi qeyçi kəndi kəndin bilər. (**bilər**: itidər)

iyidi göndər at almağa, qocanı göndər qız almağa.

iyidin gözü tox, yağının gözü yox. (**gözü yox**: gözü götürməz)

iyiligə, tez gec yox. (iyiliyin tez gec yox).

iyilik edib domuza at, oda bilməsə, buynuzu bilər. (**domuz**: qaban. dəgir, qədir bilməz).

iyilik kişilik.

iyiliklər unudulmasa, gileyliyə yer qalmaz

kardan qutulub kora tuşladıq. (qutulacağı olmamaq).

kasıbın əkdiyi bitməz, sikdiyi bitər .

kədin, biç.

keçəl keçələ deyər börksüz qalasan.

keçəl keçələ kəj baxar

keçələ börk yaxcı, kiçiyə toyluq. (**toyluq**: şənlik)

keçələ keçəl desən acığar, saçlıda desən acığar. (**acığar**: acıqlanar)

keçən ömürdən, yanan kömürdəndir. (keçən ömürdəndi, yanan kömürdəndi).

keçənə üzülmə , gələndən qorxma. (keçənə yazıq deyilmir, keçənmiyəne yazıq demişlər).

(**üzülmə**: yaxınma. təəsüf eləmə) .(**yazıq**: heyif)

keçənləri unut qıl, olan gündə sən yaşa.

keçi sütü goramaz, oda sənə yaramaz. (**goramaz**. keçi sütündən yapılan çoban yeməyi).

keçib məndən keçim ondan, nədən qıymaq belə düşmanca davranmaq. (**nədən qıymaq**: deyil
boldağ. deyil doğru)

keçidə hizlik olmasa, təkə atılmaz. (**hizlik**: qızqınlıq)

keçinin üzünə baxıb, sütün sağallar. (üzünə baxıb: yoxlayıb)

keçir ömür yubanmadan yaşınqıl. (**yaşınqıl**: yaşını sür)

keçiri anlangilən, qoyma keçə (ömür) ol havayi, biləsən bilməyəsəndə keçəcək .

keçmiş yaşı, olmuş qarı, savmış gülü, qalmış külü.

keçmiş tutan, gələcək utuzar.

kəfən almamış, gorun qazdırma.

kefi kök, qarnı tox, tanrıyla işi yox.

keflinin kağızı, meyxanada oxunur.

kəl önündə kəl durar.

kəndi başın, isti aşın, dolun könlün

kəndivə buyruq yaşa. (öz ərkinlə, könüncə yaşa).

kəsəl batmanla, dərman darıyla ölçülər.

kəsər getdi, sapıda arxasınca. (**kəsər**: kəsici arac)

kəsik başdan söz çıxmaz.

kəsilən əkmək, yenidən bütməz. (**bütməz**: bütünləşməz)

kəsilməmiş quyuğun ilan unutmaz.

kəsin gözəllik kimə qalmaz. (**kəsin gözəllik**: cəməli mütləq).

kəsir daşdan oğurlar, cin kişmişdən. (siçan, oğru kişmişdən). (**kəsir**: kəsib, xırda xırda satan.
baqqal)

kətli qonaq qaytarmaz, deyərki, qonacaq yerim yoxdu.

kiçik amac, güdə yol.

kiçik arzular tut, çəğnəyib ut!.

kiçik sevgilər bağça gülü.

kiçik uluq duruşmaz, qırğı sunqır qarışmaz. (**duruşmaz**: məhkəmə açmaz). (**qarışmaz**:
qarşılaşmaz). (qırqı sunqura dayanamaz, muqavimət edəmməz).

kiçikdisə böyür, oğlandısı ulur, iqtidisi qocur. (kiçikdi böyüyər, oğlandı ulular, igiddə qocalar).

kiçiklər qocalar, qocalar qırılar .

kim ağrısın basdırdı, olmaziylə dost oldu. (**basdırdı**: gizlətdi). (ölüm ilə dost oldu) . {kim ağrısın
basdırdı, ölüm ilə yastırdı (dost oldu)} .

kim ivər, şeytanə ol uymuş durur. (**ivər**: tələsər)

kimə kim söylədim dərdim, onu dərman arar gördüm, özümdəndə bətər bir dərdə onğu
avnağun buldum. (**onğu** : onu). (**avnağun**: (< **av**). mübtəla) (kimə kim, dərdimi
izhar qıldım, istəyib dərman, özümdən həm bətər bir dərdə mübtəla gördüm.)

kimidin unut, kim olduğun unutma.

kimsələrə bibisi, kimsələrə xalası, bibisini burax xalasına bax. (mənsur xanlı)

kin boğulsa, sevinc doğar.

kinli yerdən sevinc köçər

kiri kir açar, sirri sir.

kişi çiğ süt əmmiş, güvənc olmaz, qapında qolçu, qulluqdan sakın. (**qolçu**: qulluqçu)

kişi doslarından azar.

kişi durmadan işdə, yaşam böylə işdə

kişi duyuları öldüyü gün ölər. (duyuları: xiyalları)

kişi harda varsa yaraqlı gərək. (**kişi**: adam)

kişi işdə sınıdır. (**sınadır**: dənənir)

kişi işin alıqlama (özgənin işin, qılığın, lağa qoymaq. təhqir etmə).

kişi kimliyin söz açar

kişi nərsəyiki yansılar, gələr günü, özü ona sancılar.

kişi oxşarı, işləyən sözüdür. (**oxşarı**: sılaması. sıylaması. təmcidi)

kişi qolasa, tarı bolasar. (**qolasa**: işləsə). (**bolasar**: bolladar. bərəkət verər)

kişi qundağa qonduqda girən xuy, salacada çıxar adlımdı bu. (**salacada**: üstündə ölü yuvulan daş
üsdə uzadılarda). (**adlımdı**: məşhurdu).

kişi qundağa qonduqda girən xuy, salacada çıxar məşhurdu bu. (**salacada**: ölü yuma daşında).

kişi qursuz qalmaqdansa, kor qalası. (**qursuz**: yoldaşsız) .

kişi seldir, arvad göl.

kişi uşağı iti olsun, evi kiçiyin kiçik oğlu olmasın. (**kişi**: adam)

kişi varki yoldaşın inandırır, özü inanmayır. (**kişi** : adam).(yoldaşın: arvadın)

kişi yaşadığca qocalmaz, yaşamadıqca qocalır. (**kişi**: adam)

kişi yiyə qarnı tox ola, yaraşır gözü yuxulu ola.

kişidən kişiye uğur ulaşır. (**uğur**: xeyir)

kişiki gözlədi dirilik yatın, gərəkki oxşaya yad oba itin. (**yatın**: yolun).

kişiki yavırlıqdan qaça, gərəkki iyi fala ağzın aç.

kişilik içdə yatır, dışa yad qalır. (tanrıya inansanda görkəzəməsən) .

kişilik nə erkəyə baxar nə dişiye

kişini baş aparsın, qulaq yox.

kişini qəm, dəmiri nəm yeyər.

kişinin ağı qarası içindədir, heyvanınki üzündə. (**kişinin**: insanın)

kişinin çiçəyi dildir, sözdür, işdir.

kişinin kötüsü iyilikdən bilməz, qursaqsıza ögüt versən götürməz

kişinin söyləməzindən, suyun şarlamazından qorx. (**kişinin**: insanın)

kişioğlu (bəni adəm) çevrəsində duyan sözlər etgisində oluşuda pozuşa bilir!

kişiyə kişilik gərək, qadına bəzək.

kitri yox, gönlü xoş. (**kitri**: kədər)

köçmədən öncə qonşuvu ögrən. (ögrən: tanı)

kölə olduğun bilib inansa biri, özgədən güdər qutulmağını.

kölgə işığa bağlıq, ölürsə işıq, ölürdə varlıq. (**bağlıq**: bağlı).

kölgəm mənə yoldaşdı, qarına gedən qardaşdı.

kömək duran el obaya, sevgilə baxan gözə aşıqəm.

kömürçü üzü qara (olar).

könlü avutan, derdi uyutan. (**avutan**: təsgin verici)

könlü versəndə birinə, könlündəkin vermə.

könlüm mənə yoldaşdı, qarına gedən qadaşdı.

könlün çəkəri hər necədur qoy elə olsun. (**çəkəri**: istəyi. iştiaqi. meyli. təmayülü)

könül birliyi, iç birliyi. (çox sıxı işbirliyi).

könül duyar könül bəyənər

könül duyduğun saxlır, saxladığın duymur.

könül endirən başalır (ucalır), baş endirən basalır (basılır). (**könül endirən**: könül alan)

könül gedər başı çəkər, baş gedər, ayağı, göz gedər, qulağı (çəkər).

könül geniş dilək böyük.

könül kilit, dil açar.

könül könlüdən su içər. (sevgi iki başlı, dəgirman iki daşlı gərək)

könül sevgi ilə çalışır, qulaq övgülərlə yarışır

könül sevini sevir, qulaq övüngü.

könül tayın (dostun) tapar, osduraq qabın.

könül var bala qonar, könül var mala.

könül verən qanmaz sözünə, qəbrin qazar özünə. (**qanmazın**: cahilin)

könül vermem derde men, ne var derdin içinde, söndürmüşəm, odu men, kül qorçağın (**közlərin**)
içinde, bir yanı dağ, bir yanı bağ, bir bağbanam, bağlı bağlar içinde, ölüm adlı bir
qonağ, köçüş qonuş peşesi, o düşübdür ardıma, men düşmerem dalıca. (**qorçağın**:
közlərin)

könül yurdu, böyük alan, çoxları var keçməz qalan (duran), ayaq üzük, baş fırlanan, ərən varsa
basıb girsin, ərməzləri çekib gedsin. (**ayaq üzük**: ayaq gedməz, çəkinər)

könülsüz qöylərə yaramaz. (**qöy**: tanrı)

köplərdə köp minlər könül qıranlar, çalışda qur, bir ufacıq könül sən .(**köp**: çox)

kor atı minib, xanlıq savındadır. (**savındadır**: iddiası var).

kor bazara varmasun, korsuz bazar qalmasun. (malı yoxlamadan alan kimsəyə deyilir).

kor gözündən qorxmaz, keçəl başından.

kor istəmər iki gözü, biri əğri biri düzü.

kor istiyədin tutanmaz, tutduğunu bırxmaz. (simitən, simic, dirinc olandan danışır)

kor kora cıt gözən kimi. (kor kora cıt gözən deyər)}. (qazan qazana götün qaradır deyir!)

kor kora deyir cıt gözən, bulamac elə yax gözən. (əş durumda olanların, **birbirinin ələ salması**)

kor koru tapar, su çuxuru.

kor öküz kəndi gedər qəssaba

kor qoyun gecə otlar. (kora hərnə kor gəlir)

korların bəyi təpə göz.

körpəni gündə kübəsən tülkü, tülkünü gündə kübəsən gülğü. (quzu kürkünü hər gün çıxarsan
tülkü kürkünə dönər, tülkü kürkünü hər gün çıxarsan gülünc olur).

korun istəyi bir göz, iki olsa nə söz. (korun bir diləyi, iki göz).

korunan çörək yeyən içdənli olmalıdı. (**içdənli**: vicdanlı)

köşəgi olmadan köpenin qayıрма. (**köşəgi**: dəvə balası). (**köpenin**: çulun). (bir işi tamamlamadan
ötəki işə əl atma, öteki işi düşünmə)

köşəyi olmadan, köpənin qayıрма. (**köşəyi**: dəvə balası). (**köpənin**: çulun)

köşşək olmadan köpəyin qayıрмаq. (doğmadıq cocuğa don biçmək, beşik kəsmək). { bir nərsənin
gərəkklərin öncədən yaraqlamaq, quraqlamaq }. (**köpəyin**: çulun) (**quraqlamaq**:
hazırlamaq).

köşsən köçə qoşul, yatsan duvağa (evə) . (**köçə**: kərvana)

köşşəyi yiyəsi deyən yerə bağla birdə döğ qabırğasına.

kösün içi boş olsa, dinləməyi xoş gəlir. (**kösün**: < **kövsün**. təbilin)

kötək ətdən ötər, söz gəmiədən.

kötü dilli qocadan, yalın dulluq yeğ. (**qocadan**: ərədən). (**yalın dulluq**: təkinə qalmaq)

kötüksüz budaq bar verməz.

kötüyə ağıt gözdən edər, yüzüzə öğüt sözdən edər. (**ağıt**: ağlayış. yas. matəm). (**yüzüzə**:
hayasız)

kötüysə dindirmə, iyiysə can qurban.

küldən təpə olmaz.

külənin yasrısı yerdə. (külə huşlu, zirəng olur)

küp qırılana dək üstündə çox üzlükler qırılır. (**üzlük**: çanaq cinsindən topraqdan yapılma, ağzı ilə
dibi əş (müsəvi) genişliqdə, qarnı bel və böğründən qulplu olan sırlı və sırsız su
bardağı).

kürd aş qılsız olmaz

kürəklə bel örtülü gərək, göğüşlə üz açıq.

kürklə papaqdan adamlığa nə.

küsüklüyüz yerində, köməkləş yükü çataq.

lüt, sudan qorxmaz. (**lüt**: cılpaq)

lütün yuxusuna köynək girər. (**lütün**: cılpağın)

mahnı saziylə qız naziylə.

mal canın yonqasıdır. (**yonqasıdır**: rəndəsidir)

malına qıymaz, canın qayğıran.

malıvı qoru, qonşunu oğru tutma.

malqara otlağın arar, ər tanışların.

manqutluq, dilinə elinə sayqısızlıqdır

maral ovlağı çöldür, kişi ovlağı ev.

məçid eşiyin nə yandır, nə at. (**eşiyin**: qapısın)

mən dilənçi deyilim səndən sevi dilənəm, görənə xor, gülənə alay görünəm

mən gətirəm qısa qısa, arvad dağıdar kisə kisə.

mən qaranı basmaqdan, qara məni basdı. (borcu var mənə heç, məni boşlu çıxarır)

mən türk balası azəri yox, azər degən ağzan belə pox.

mən yedim allah artırsın, süfrəni açan qaldırsın.

məni nə istədiyim kimi gör, nə istədiyiz kim, olduğum kimi gör.

min usludan söz eşid, öz usunla bildiyin elə. (**us**: ağıl)

mutlu , birlik içində olan ailəyə qada yapışmaz. (**qada**: bəla)

nazlı üzə qara gözə, qınru gözlə baxılmaz. (**qınru**: hirsli)

nə ağız yandıran aşdır, nə baş sındıran daş.

nə aş ı yarır (doyuyur) , nə daşı yarır (incidir) .

nə başın otda olsun, nə odun başda.

nə biçimdə oldun o biçikdə qopun.

nə çara olub gələn (düşən) işə, kəsilməyən əl öpülür həmişə.

ne ekdik nə biçirik

nə ged kərbəlayə nədə ol hacı, məkgə qapındadır doyursan acı

nə idim dəməməli, nə olacağım dəməli.

nə ölüyə ağlar, nə diriyyə gülər.

nə öp, nə dişlə. (nə iyilik ed, nə kötülük)

nə qoyarsan əngivə, cırgəsi çıxar rəngivə

nə yağla, nə dağla. (nə öp, nə dişlə). (nə iyilik ed, nə kötülük).

nə yaptım nə yoğurdum , yasınıq kökə tapdım. (**yasınıq**: hazır)

nə yeyər, nə yedirdər.

necə itik piçaq ərsə, öz sapın yonamaz. (**ərsə**: olsa)

nədərək uca olsada dağ, bizə bir yol tapılacaq. (**nədərək**: nəqədər)

nədir ölmək ölən bilməz, onu sor çevrədən bil sən.

o gədə atasın görməseydi, deyərdi xan balasıyam

o nədir sıxılmadan sıxır, yıxılmadan yıxır. (**tapmaca**) . (**ölüm**)

oba köçər yud qalar. (**yud**: yurd)

ocaq başın sağ olsun, dövrə bərin ot olsun.

od düşürsə meşəyə, qurusu yanar, yaşı alışar.

od qıran yağmur, yol açan sellər.

od tütünsüz olmaz, iyid yazıqsız olmaz. (**tütünsüz**: tütüsüz). (**iyid**: gənc).(yazıqsız səhvsiz)

od var yandırır, külə çöndürür, göz var dondurmur, buza çöndürür

oddan kül, küldən od törər. (bacarıqlı dədən belə avara qoduğ olar)

odu kül elər, külü od. (heç iş əlindən gəlməz)

odun imanı sudadır.

öfgəlisin yanıtma, sevilisin söz vermə. (**yanıtma**: cavab vermə)

oğacdən alma aşım, ya daş olur ya qaya. (**oğacdən**: əzabdan). (**aşım**: maya)

oğlan anası qapı arxası (arxasından güdər)

oğlan anlar, kişi yaşar. (**oğlan** : gənc).(yaşar: başdan keçirər)

oğlan iliksiz, biliksiz. (**oğlan**: oniki ondördə ilk gənclik)

oğlan istirəm iş başara, yeməyindən göz yaşara. (**göz yaşara**: az qala boğula)

oğlan yer oyuna gedər, çoban yer qoyuna gedər. (**yer**: yeyər)

öğrənci işi çox pozar, gün gəlir ustasın ozar. (**ozar**: aşar. keçər)

öğrenməmiş götdə don durmaz. (bir iş bilməyən, ne yapacağın bilmez, gülünc duruma düşər).

öğrənməmiş götdə tuman durmaz. (nə yapacağını bilməyən, gülün duruma düşər.)

öğrənməyə ərinmə.

ögrənməyə tez gec yox.

ögrənməyi bilməyən, çox iləri gedənməz.

ögrəşmək yasanmaqdır. (**yasarmaq**: hazırlaşmaq).

ögrəşməyən beyinsiz

ögrəşməyən ustalaşmaz.

oğul beldən, söz dildən, iş əldən.

oğulu mən doğurdum, bırak könlün mən doğurmadım. (**bırak**: ama)

oğurluğu yağı aya tuş gəlmiş. (**yağı aya**: ay ışığına) .(qarqış).

öküz ayağından ,bizov başı olmaq yeğ.

öküzü yeğın xar qalmas. (öküz qoşan sıxıntı çəkməz)

öküzü yorulana nə deməzlər

öküzün yemini bir dananın batmasına yatır, xanlıq düşündə görür. (**batma**: axırda heyvanlara
özəl yemlik).

öküzünə gücü yetməgən çulun töbələr (**töbələr**: dövər).

ol gözəllikki yaranmış söz ilə, dura dursun könülüz durduğıkən.

ol, o ki varsan.

ölçmədən kəsmə. (ilk ölç, sonra kəs)

olduğun bilməyən, olacağın biləməz.

olduğun görüb, bulduğun sevən.

olduğun kimi sevdim, sandığım kimi sevilmədim.

öldürən doğrudan, yaşadan yalan yaxçı .

ölən acımaz, görən acıyar

ölən bilməz çevrədəkin sinsidər.

ölən bilməz, görən bilər.

ölən sığıra piçaq çəkən çox olar.

ölənədək yaşayacağın adamı, yorulanadək ara.

ölənin ardından ölünməz.

ölkə dediyin düşmansız olmaz. (ölkə:vətən)

ölkə ikinci ana.

ölkədəki kök sala yalan, qırqın düşər yox orda qalan.

ölkən doğmuş anansa, yad el, ögey anan.

olki öz yarına yad, yadlarıman yar olmuş, nola kim mən yarını bir gecəlik yad saya.

olmağa vətən yaxşı.(olmağa: yaşamağa)

olmamış olumdan keçər.

olmaz gəlsə başıva, danma onda əlin var.

olmazla barış, olana alış

ölmək nədir ölən bilməz çevrədəkin sinsidər

ölməyinə inanmayan diridir.

olsunki düyünlər (çətinliklər) boşalıb, düğünə (toya) dönsün

ölü düşdüyü yeri bilməz.

ölü götü ballı, ölü eşək narlı olar.

ölü gözündən yaş çıxarsa,xoca evindən aş çıxar.

ölü qoyun qurtdan qorxmaz.

ölüm açar bir gün yolun , keçər ərdən devir qalmaz əylənməz. (fərağı)

ölüm bayqu (müfdə), ölünməz.

ölüm boğazdan olur

ölüm dediyin, hər yolun sonu

olum ölüm bir kərəm.

olum ölüm gerçəklər. (**gerçəklər**: həqiqətilər)

ölüm qaynıt (qaynaq) durar çəkşinməz, ölüm nədir heç bir ölən bilənməz. (**çəkşinməz**: dartınmaz).

ölüm savı yügürək olur. (**savı**: xəbəri)

ölüm, ölənı tapar.

ölümdən de qızdırmağa sevinisin. (**sevinisin**: razı olsun)

ölümdən qorxarsan, evrəndə yaşama.

ölümə nədən tapılır. (**nədən**: mahana. illət).

ölümü gözləyən, gündən payın alar.

olursa uca ağacın başı, yetişdikdə yerdədir barı. (yemiş ağacı)

on tut, bir biç. (on ölç, bir biç).

on tut, bir biç. (on ölç, bir biç).

öncə tikanlı qonçaydım, indisə ipəkli gül!.

öndə qudurub,gedme, ardından qalan olur. (**qudurub**: götürlənib)

önə atılan bij olur, arxaya qalan gij

onlar iki, mən bir idim, onlar vurdu, mən kiridim (**kiridim**: donub qalmaq. mat qaldım)

onlar istir səni it eliyə, özünü vur eşşəkliyə. (umudoğlu)

onmazın oxu qıya gedər. (**qıya**: xəta)

onmazın oxu yamaca gedər. (**onmazın**: şanssızın)

onun ipinə odun yığmaq olmaz. (güvənsiz, etibarsız biri)

ördək dönüb qaz olmaz, gəlin dönüb qız olmaz

ordunu yalan saxlar. (**ordunu**: qoşunu)

orınlı söz ox dələr. (**orınlı söz**: ölçülü söz. yerinə düşən söz. yerini tapan söz).

ortalıq qazan gec qayar. (**ortalıq**: şərikli)

ortaq danadan, yalnız buzağı yey.

osduranın qabağında sıçarlar. (qabaqdan yeməmək. birə on eləmaq)

osduranın qabağında sıçmasan deyər götü yoxdu. (boy deyənin bunuzun qırmaq, burnun oğmaq)

osduraqlı götə arpa çörəyi qaçalaqdır. (**qaçalaqdır**: mahanadır)

osdurub önə düşdük, sıçıb dala qaldıq. (**osdurub** : şişib)

ot kökilə bitər.

ot kökündən gövərər.

ot kökündə gövərər.

ota çəkilsə tüstü çıxmaz. (yoxsulun aşınmış, köhnəlmiş geyimi)

ötəni, olanı, çevrəni üsdələyən güclü seçimdir. güclü seçim kişiliyi yaradır.

ötənlərlə ötməgör, diriklərlə oturqıl. (**ötməgör**: qoşulub köçmə, keçmə). (**diriklərlə**: dirilərlə. yaşayanlarla.). (**oturqıl**: otur dur). (ötüb köçənlərlə, keçənlərlə sarğışma, ülfət tutma, yaşamda, dirilərlə ötüş, otur).

ötər günlər külə dönür gülümüz.

ötlü daş, yerdə qalmaz, iş adamı evdə. (**ötlü**: yutlu. dəlik)

ötük ötür, köçən köçür, nə yatmışan , oyan qıl. (**ötük**: zaman)

ovmac ağzımı yandırdı, keşə bir aş olardı, kəssək başım sındırdı, keşə daş olaydı. (**ovmac**: umac. yoğur (xəmir) əl ilə oğulub, yoğrularaq yapılan yiyəcək). (**keşə**: keşgə). (**aş**: pilov. yeməklərin şahı). (**kəssək: kössək**). (dəğərli yerdən vuruleydim) .

ox çəkildikcə uzaq atılar.

oxşılığı suyun dibində gömür, başında dilə. (**oxşılığı**: ehsanı). (**başında**: üzündə) (**dibində**: bətsağında. ayağında. ətəyində. təkində)

oxu gəzlədim, araq gözəldim. (**araq**: fürsət)

oxumaz dinləməzdə bilgi yox

oymağa baş gərək. (**oymağa**: düşünməyə).

öz ağlayınca üz gülməz. (**öz**: iç)

öz aşım öz başım.

öz elini bəğənməyən, özgə elə qul olar.

öz işini bəğənmir, güdür özgə bəğənsin.

öz kökündən ayrılan köksüz qalır.

öz önündə dirəyi görmür, özgə gözdə çöp axdarır.

özgə ayağıyla duran tez düşər. (**düşər**: yıxılar)

özgə yurdun gülləri, öz yurdunda kol tikan.

özgədən sənə deyən, səndən özgüyə deyər

özgədən uman, əli boş qalar

özgəni güdüb, əlindəkindən qalma.

özsevrlik sevlməyi bəkləyər, sevməyini oz bilən, sevlməyi neyləyər. (**oz**: haq. həq. töz. gerçək)

özü alır, özü kəsir, özü tikir.

özü başda, sözü daşqa. (**daşqa**: anlamsız. səfeh)

özü biçər, özü dartar.

özü duzlu , baxdı buzlu

özü əkir, özü biçir.

özü tox gözü ac.

özündən ayıq ol: özündən yelik (yiyə) ol. özüvə yiyə ol.

özündən ıraq gəzmə.

özünə baxma, sözünə bax.

özünü ögən qurusqaq. (**qurusqaq**: mütəkəbbir).

özünü buldun yorulmuş, sor doduva nə çəkir. (**buldun**: gördün)

palçıq olmayan yerdə, yoğur olmaz. (**yoğur**: xəmir)

para bir gün məndə, bir gün səndə olar.

paran yarsın varikən, izin qalsın yoxikən. (**yarsın**: faydalı olsun)

paran yarsın varikən, izin qalsın yoxikən. (**yarsın**: faydalı olsub)

parlaq günəş gündüzün.mıncıq ulduz tüngüzün. (**tüngüzün**: gecə gözü)

pasaqlı kişi, əgri götürür tuluğu. (**pasaqlı**: ölü. təmbəl).

pasatmaz küpə, yuz il qalsada çürüməz küpə. (küpə: qızıl. qulaqa taxılan sırqa)

payız qarı qışa qalmaz.

pıçaq olma işləndikcə kortala, şüşə ol ki sındıqca itilə

pıçaq, sapının vecinə nə, kəsir kəsmir ona nə. (**sapının**: dəsdəsinin)

pis qonşudan köç qutar

pisin azıda bir, çoxuda.

pişiyimiz doğub, nənəmi al aparıb. (uğursuzluq: (**al**: uşaq, doğanı aparan cin çeşidi)

pislik gördün bir yerdən, süzül ged, yaxcılıq gördün bir yerdən, sayqı duyqıl o yerdən. (**duyqıl**

: ürəkdən, səmimanə sayqı göstər)

pişməz çörək, təndir olsa soyuq.

pitik bilgi haçarı.

pitik ən iyi dosdur kişiye

pitik oxuyan oğru olmaz, oğru pitik oxumaz.

pitik yaşanmamış sınavları ögrədər. (**pitik**: kitab. yazı)

poxlu cında od tutmaz.

poxuna layiq osduraq. (bayqal)

poxuva görə keşir ək. (**keşir**: yerkökü)

pozu çox, cibi boş

pul almada başdı, vermədə yaş. (**yaş**: gizli. (**yaş < yaşmaq**: gizlənmək)

pul kağızdan doğranmaz

pul qazanmaq çətin, saxlamaq ondan çətin. (**saxlamaq**: yığmaq. pəsəndaz edmək)

puldan qonşuya pay verilməz

puldan yoxsul, adamlıqdan varlı.

pulsuz iş könüldən keçər.

püşük yağa ərisməz, ayır özgə malı yaxışmaz. (**ayır**: deyir) . (**yaxışmaz**: yaraşmaz. haramdı).
(pişik ətə yetişməz, deyər nə pis qoxusu var).

qaçanı qoğma, duranı əzmə.

qaçarsa, artdan yel yetirməz, qovarsa, öndə geyik qurtulmaz.

qadanasız su, yırtıq ağız söz saxlamaz (**qadanasız**: zəncirsiz. bədsiz).

qadın alsan bir qada, ondan doğar min qada. (**qada**: bəla)

qadın başlıdan erkək olmaz.

qadın erkəyin əşi, evin günəşi.

qadın, yanağ allığın, kişidən alar. (**yanağ allığın**: üz enliyin, qırmızılığın)

qadına bəzəkdir paltar, ağacındır bəzəyi yarpaq.

qadına göz yaşı sudur.

qadını çimrinin qazanı qaynamaz.

qadını evindən, kişini pirindən sorarlar.

qadını saymayan yanılır.

qadının uslusu başına baxar, ussuzu yaşına.

qadının xoşluğu, kişinin əlində, kişinin xoşluğu, qadının dilində.

qadinsız kişi ölməz, tək dinlik görməz. (**təki**: yalnız)

qaldır qaşını, yesin aşını.

qalının tozu tükənir, dəlinin sözü tükənməz.

qan dolaşan könüldə arslan yatar.

qan qanı yumaz, qanı su yuvar

qan qanilə yuğulmaz.

qan qussa, qızılıq yədim də. (**qızılıq**: zoğal)

qana qan, cana can, duza duz, düzə düz demişlər.

qanan borclu qalar qanmaza

qanan borclu qalar qanmaza

qanana bir imək yetər, qanmaza min kötək. (**imək**: işarə)

qanana deyən az olur

qanı qan ilə yusan qan silinməz.

qanım axsın, elim yazsın

qanla gəmik hammıda bir söyəkdən, bildiyincə könül dilək başqadır. (**söyəkdən**: **söykədən**.
dayaqdan. qaynaqdan)

qanmamazlıq böyük suç, bilgəlikdur baş ərđəm.

qanmamazlıq sınır tanımaz

qanmaqlığa qanmamazlıq doğma düşmandır

qanmaz gözdən daş yarılmış. (qanmazdan uğur bəklənməz)

qanmaz ilə oturma, qanan ilə daşı daş,

qanmaz oyun pozar, dəli toyu.

qanmaz yalnız qananları sarsıdar.

qapıq saçaq man bilməz. (**saçaq**: süfrə). (**man**: ayıb)

qar yağınca, iz örtülür.

qara bulğanlı gecə, görməz olur yolda gözüm, titrəyir canda ürək, dan atacaq gün doğacaq.

qara duyunca, sarı buyar. (**buymaq**: soğuğa dayantısı az olan kimsə).

qara geyim sabın ilə ağarmaz.

qara palaza bürün, el dalıcan sürün. (varlı yoxsul olsan

qara qış qarada, odlu yay arada, illə gücük, illə gücük. (**gücük**: balaçillə)

qara topraq ala güllər beşiyi

qara üsdə yok qara

qara yaşamdan, ağ ölüm yeğ.

qarabaxlıq basırsa adami, burnun suyu gözə damar. (hər nə dönər tərsinə)

qarabaxlıq basırsa, burnun suyu gözə damar. (hər nə dönər tərsinə)

qarabaxt elin, qarabaxt dili var, dil yoxdusa, elin nəyi var ?.

qaraçı əkin əkməz, köçüşdən qalmaz.

qaradan artıq boyaq yox.

qaramsərin çatsa gücü hər nə olsun xor görür. (**xor görür**: alçadar). (**qaramsərin**: pesimisdin)

qaranlıq daş atmaqla işıqlığa çıxılmaz. (çalışb dözmək gərək)

qaranlıq gecə sınırsız, qorxunc yuxular, haçan atar dan görən, varmı yarna yürüyən. (**yarna**
:yarına)

qaranlıq istəkləri öldürür.

qaranlıqda yürümək korluq, kəndini yaxmaq, dəlilik.

qaranlıqdan ilənmə, çalış bir işıq yaxasan. (**ilənmə**: şikayət etmə)

qaraqarılının otsuz ocağı, qara günlərin qutsuz bucağı. (**qaraqarılının**: hırdan düşmüş)

qaraqçılar karvan görsə qırvanar. (**qaraqçılar**: qoruqlar. gözəddçilər)

qaraüzdən arvad olmaz, oynasdan ər. (**qaraüzdən**: qəhbədən: oruspudan)

qaraüzlülər qucağı, qurumsaqlar yatağı. (**qaraüzlülər**: qəhbələr)

qardaş deyib güvənənim qurd oldu, qarayazı, yad el bizə yurd oldu, yoldaş deyib yandım
cana dərd oldu, vah neyləyin! qay üstünə qay ömrüm. (**qay** : bəla. zülmət)

qardaş qardaşın yoxluğun istər, ölümün yox.

qarğış edən arğanar.

qarı qoca necə keçirir yaşını. -gecgə yatıb oylanır, ertə durub söylənir. (**sölnir**: söylənir)

qarı var kişiylə yaşıl yapraq, qarı var kişiylə qara topraq edər. (qarı: qadın)

qarı vardır kişini yaşıl yapraq edər, qarı vardır kişini qara topraq edər.

qarın toxsa ağız əsnər gözlər bəklər yuxunu

qarincadan ögüd al, yazdan qışı qarşıla.

qarınpayla mətbəxə keçməkdən ön, mətləbə keçmək güc olur.

qarışqalar yığışdı, aslan bir bucağa sıxışdı

qarında qırx tülkü gəzər, quyruqları birbirinə dəgməz. (kələkçiyə, hoqqa kimsəyə deyilir)

qarpuz başdan, ağac yaşdan böyüyər.

qarpuz sapında böyür, üzüm bağında. (**bağında**: salxımında)

qarqa dolanar qararı tapar. (öz tayın tapar)

qarqa gözü poxda qalar

qarqa qarısın (qocasın) kim bilər, kişi alısın kim tapar. (**alısın**: kələyin)

qarqayla dosluq edən göyərçin, tükləri göy, könlü qara.

qaşın qıvrın, iyi davran.(**qıvrın**: düğünlə. yığ).

qatı yay çəkən uz atar. (**yay**: kaman). (**uz**: uzaq)

qatıqdan tük çəkən, pox içində yaşar

qatıra sordu dədən kim, qatır deyər nənəm at.

qavqaçın yarıcsa, yardımçın tanrın olsun. (**yarqıcsa**: kadiysa)

qavun qarpuz yata yata böyür.

qavuşduran olgilən, ayruşduran olmaqıl.

qayğı çəkən mən oldum, köşşəkə yiyə sən olsun. (**köşşək**: dəvə bslası)

qayınxatın qayınxatına iş ögrədər, günü günüyə yeriş.

qaykişi çönər evə, dönər devə. (**qaykişi**: pis kişi)

qaykişi qaçanın, ardıca çapar.

qaynana öcü, oğlu cici. (gəlinlər qocalarını sevrələrdə qaynanalarını sinsidən bir yaratıq sayarlar).

(**öcü**: düşman. acı). (**cici**: əziz)

qaynana pambığı gəlinin başın yarar.

qaynana pamuq ipliği olub taxcadan düşsə, gəlinin başı yarıdır. (qaynana ne kadar yumuşak

huylu, ne kadar iyi davranışlı olursa olsun her hali gəlinini rahatsız eder)

qaynanası qayın olmaq. (**qayın**: **qıyın**. yaman)

qaynıyanda daşmıyalım, öz çəkini aşmıyalım. (**çəkini**: həddini)

qayqılı olan dəvəni görmüş. (**qayqılı olan**: dərdində olan)

qaz gələn yerdən tavuq əsirgənməz.

qaz qaz ilə, kəl toyuq topal xoruz ilə.

qaza qaza dağ dağlar

qəhbə olan evdə, qapı kilid tutmaz.

qəhbəliyə öyrənən, çətin edə qadınlıq

qəm çoru getirir. (**çoru**: qussəni. bəlanı)

qərubsiz yer olmaz, yersiz qərib olmasın.

qıdırğan tapar, istəyən yapar. (**qıdırğan**: arayan).

qıldığın bir de, dediyin min qıl.

qıldığın yazqarlığa, olqıl ökün, olmaqıl ökkün, edən eyquluğa. (**yazqarlığa**: pislığə. günaha)

(**olqıl ökün**: peşman ol). (**ökkün**: peşman) (**eyquluğa**: yaxcılığa).

qılinc çəkib baş alır, arşın çəkib bez alır, yorulduqda yer alır. (**yer almaq**: oturmaq)

qıraxda yeyir, ortada gəzir.

qırığına güvənib ərsiz qalmaq. (**qırığına**: oynasına)

qırış barış danşıqdan keçsin.

qırot şuxumda kəsilir. (**qırot**: şərt).

qırxda at minməyən, əllidə aygır minməz. (**aygır**: gənc at)

qırxında, çalqı öyrənən, gorunda çalar. gənclikdə, qız seçənmiyə, dulunu alar!

qış havasına baxıb yola çıxma, yaz havasına baxıb yoldan qalma.

qış yağmuru çiçək gətirir.

qısa uslunun dili uzun olar. (**uslunun**: ağıllının)

qışda köçər yaz gəli, dar gözlüyə, dünya versən az gəli.

qışın qoca öküzə baxmazsan, yazın dərisin üzərsən.

qısırdə ağız sütün, gəvşəkdə çıxar olmaz. (**qısırdə**: doğmayanda). (**ağız sütün**: doğandan son quyun sütün. bulama. (**quyun** qəliz)

qısqancın gözü oniki olar. (**qısqancın**: paxılın)

qız birlə gürəşmə, qısqaq birlə yarışma. (**birlə**: ilə). (**qısqaq**: gənc. (hələ doğmamış gən dişi at. madyan)

qız evdən köçəri quşdur

qız istənirkən, at bəslənirkən.

qız osdurar, ana basdırar.

qız ösümü, qıra ösümü. (**ösümü**: böyüməsi). (**qıra**: xiyar). (tez boy atarlar)

qızan mən oldum, dorum yiyəsi sən oldun. (**dumbuldayan**: hirslənən. qızan). (**dorum**: köşək. dəvə balası).

qızı qoydun beşiyə, qalının qoy eşiyyə. (**qalının**: cehizin). (**eşiyyə**: qapıya).

qızı tanımaq üçün anasın gör, lap yaxşı tanımaq üçün nənəsin.

qızıl açanı qılını açmaz.

qızım sənə söyləyirəm, gəlinim sən anla.

qızına güc versən, bəxdini bulur, oğluna güc versən, təxdini.

qızlar hamısı bir yuvanın quşudur.

qızlatgilən ürəkdəki sevgivi. (**qızlatgilən**: dəgər ver)

qızlıq (qıtlıq) olsa buğda al, arvad ölsə qızın al. (**qızlıq**: **qıtlıq**)

qoca ardına düşən, düdükdən payın alar. (yaşlı götdə yel durmaz)

qoca cəviz qocaldıqca, işqın verir budadıqca. (**ışqın**: sürgü. cəvanə)

qoca güclə sınınmaz.

qoca qarının günü ötər, sözü bitməz.

qoça, buynuz yük değıl!

qocalıq aşar yaşı, su gələr dələr daşı, unut gedsin keçmiş, kəndi əlin silər yaşı.

qocalıq başda deyilki bitirə ağ tüklər, hər ürək boşsa sevişdən qocadır ol əlbət.

qocalmış qurd, bir qoyunu basa bilər.

qoduğ sikən, yelinə dözər. (**yelinə** osturağına)

qolçaqlar qocalmaz

qon ivməklə alınmaz, aramaqla gözəl bulunmaz. (**qon**: mənzil). (**ivməklə**: tələsməklə)

qonağ gəldi, kütəl qaç. (**kütəl**: yerli)

qonağa üz versən, siki (nəmənəsi) taxcada gəzər.

qonağı atar, başıvı qutar. (**atarmaq**: yola salmaq) .

qonağı xoruz olsa, ambarında dən qalmaz

qonaq, üzümün yeyər bağın sormaz. (artıq danışmaz).

qonşu suçunu, qonşuya yıxmazlar. (hər kim öz suçundan asılar, öz suçun çəkər)

qonşu yaxşıysə, bağın nəyinə duvar.

qonşudan aş dadlı aş.

qonşum ac deyil, məndə tox deyiləm, ac it, tox itin, götün yalar demişlər.

qonşuya baş çəkməyi unutma.

qonşuya borclu ol, borc vermə.

qonuşanı qonuşduran dinləyicidir.

qonuşanı qonuşduran dinləyicidir.

qorx o gündən xan qapısın kürd ala, qorx o gündən xan özüdə kürd ola

qorxu bir vardan (itirməkdən), birdə yoxdan (tutulmaqdan) törür, hançına qapılsan ölümçül edir.

qorxub dedim xuxudu, anam dedi -qorxma bala yuxudu.

qorxulu başa daş dəğməz. .

qorxunu at, işin başla

qorxusu var qışından, işləməzsə yazından.

qorxuya tutulub qorxudan qaçmaq.

qoşu yazmaz, qoşar olmaz, dəmir döyməz dəmirçi. (**qoşu**: şiir). (**qoşar**: şair)

qotur keçi, sürər sürünü, bəlaya salar.

qoxumuş ət duz istəməz, qızarmaz üz söz istəməz.

qoxumuş ətə duz neylər, qırmızı üzə söz neylər. (**qırmızı üzə**: utanmaza)

qoxumuşa duz, qanmaza söz neyləsin

qoxusu gəldi, umusu gəldi. (**umusu**: meyli)

qoy desinlər bu yazığın çustu var, kim nə bilir üstü vardır altı yox. (**çustu**: ayaqqabı çeşiti)

qoyun gördüm acıdı, qurdun ağzı yağıdı.

qoyun güdən, qurdu görər.

qoyun quzu ayağın basmaz.

qoz qabuğun, dana anasın bəğənməz.

qoz qabuğundan çıxdı, qabuğun bəğənmədi. (ata anasın atan kimsəyə deyilir)

qozuz şayqın, gözüz aydın olsun. (**şayqın**: kefi saz).

qudurqan it, yügürər öz kölgəsinə. (quduzqan it özünü qapar olmasada kölgəsin qapar).

qulaq eşitməsə can ağrıdar

qulaq iki, dil bir, iki dinlə, bir dillə. (**dillə**: demək)

quldan qada gəlməz tarı yazmadıqca, tarı qada yazmaz qul azmadıqca. (**qada**: bəla).

qulluqçudan xanım, ıhlamurdan odun olmaz. (**ıhlamur**: dülğərlikdə işlənir. çox dəğərli ağac)

qulun bir gözü, yalçının iki gözü kor olur. (**yalçı**: gün işçi) .

quraqlıqda qıtlıq olur.

quraqlıqdan qıtlıq olmaz.

qurd artığı çaqqala, övüncəkli yem olar.

qurd balası qurd olar.

qurd balasın öz əlinlə bəslədə, meşə görkən ulayar.

qurd çağası əkdənməz. (əkdənməz: tərbiyə tətirməz)

qurd doğumu, azıq bolluğu.

qurd dumanlıq, eyi yamanlıq görməsin. (qurd dumanlıq axdarar)

qurd görməmiş qurtdan qorxmaz.

qurd kimə qıymış, olaki qonşusuna.

qurd olmuyan yerdə tülkü bəy.

qurd özünə, it çobana işləyir

qurd qocayınca itlərin çaxmırı olur. (**çaxmırı**: məsqərəsi)

qurd qoyunu parçamış, qurd qoyunu yıgmamış.

qurd saldırar davara, vay onaki biri var

qurd saldırmaya tutunsa, nə sürünü, nə çobanı sayar. (**tutunsa**: qərar versə). (ə.çatlı)

qurd tük dəğişər, qılığ yox. (**qılığ**: iş. davranış)

qurd tükün dəğişər, qılığın yox. (**qılığın**: xəsiyyətin). (qurdun işi yırtıcılıq)

qurd var öz donunda, qurtda var öz yolunda.

qurd yeminə pul verməz. (lotu. boynu yoğun)

qurd yemini yolda (yürür) tapar.

qurda acıyan qoyunsuz qalar. (**acıyan**: rəhm edən)

qurda acıyan, qoyuna qıyın (**qıyın**: cəfa). (qurda rəhm etmə, qoyuna cəfa)

qurda sordular. -əfəm, nədən yoğun belə boynun?.-yandı (dedi-cavabladı).- öz işim, özüm görürəm.

qurdda qılığ dəğişməz.

qurdla qoyun bir bulaqdan içər.

qurdla qoyun dosd olmaz.

qurdlu çörək yeyilər, çörəklə qurd yeyilməz

qurdu görməmək, görməgindən yeğ (iyi)

qurdu qonaq saxlama.

qurdu qoyuna göndərməzlər.

qurdun gözü tox olmaz.

qurdun pəncəsi, keçiyə saqqal darağı.

qurlu quriylə, qopuz qılıylə işlər. (**qurlu quriylə**: qurulmuş bilənin yapar)

qurtdan çoban olunmaz

qurtdan qorxan, qoyun saxlamaz.

qurtdan qoyuna çoban olmaz.

qurtdan tikiş bəklənməz. (qurd **yırtıcı doğar**)

qurunun yanısıra yaşda yanar.

quş yuvada nə görsə, uçuğunda yapar

quşdan qorxan darı əkməz. (gücün çatan yükün olsun).

quşlar uçar yaz ayında yazlanar. (**yazlanar**: > **nazlanar**)

quşlar yuva yasar, su çitində, qum ilə. (**yasar**: yapar) (**çitində**: **çətində**. qırağında)

quşların ən gözəli, xanımqız.

qutluq dağ ardında, dağ başında yerləşməyib, yatdığı dərədə, çıxdığı bərədə durur.

qutluq nədir, sevənivi sevəsin, sevdüyivə sevinəsin.

qutluq, kor quş, tutanıdır.

qutsuzun yetdi evədək çoru dəğər. (**çoru**: ziyanı)

quyruğuyla qoz qırır. (sevincindən bilmir nə edə)

quyruqsuz yalan olmaz.

quyu dıştan değıl içtən dolar.

quyu qazan quyunun dibində olur.

quzu doğub tülkü yapan dünyadı.

saçaqda əlivi saxla, savaşıda dilivi (**saçaqda**: süfrədə)

saçın ağılığı yaşlıq göstərir, başlıq yox.

sağ baş gora götürməz.

sağ əli vurur, sol əli yıxar.

sağalar qan yarası, sağalmaz dil yarası.

sağır gec ülkər (**sağır**: kar)

sağlığında məni yad ed əxəvi, mən öləndən sora cırma yəxəvi!

sağlığın qədrini bilgil, xəsdə bolmasdan burun, xəstəlik yoğşunu qılğıl, ta ki ölməsdən burun,
düz yerin qədrini bilgil, dərya dolmasdan burun, gəmidə hüşyar oturqıl,
burğanə gəlməsdən burun, yaşlığın qədrini bilgil ta ulalmasdan burun.
(məxtumqlu) . **(bolmasdan: olmasdan)** . (burun: qabaq. ön) . **(yoğşunu**:
şükrünü) . **(dərya**: çay. ırmaq) . **(burğanə**: girdabə. girdova) . **(yaşlıqm**:
gəncligin) . **(ulalmasdan**: qocalmazdan)

sağlıq olsun canana, azcadan söz qanana

şahla bostan əkənin, tağı çiynində bitər.(şeytanla qabaq əkənin, qabaq başına patlar) .

saman yüngül, düdü adam öldürür

samanı tutan sudan qurtulmaz.

sandığımı açanımda var, ağzıma sıçanımda. (qızda varın oğulda).

sandığımı açanımda var, ağzıma sıçanımda. (**qızımda, erkəyimdə var**).

sandığından az olursam, gördüyündən bil çoxam.

sanma sevgi sənə başlar, səndə bitər.

sapsız piçaq satılmaz.(alınmaz)

sarı inək səndə, sarı yağun məndən sorağ tutusan

sarı inək sütlü olar, ölü götü dadlı olar.

sarımsağı gəlin edmişlər, qırx gün iyi çıxmamış.

sarımsağı gəlin edmişlər, qırx gün qoxusu çıxmamış. (sonra üstü açılar)

satqınlarla, dönüklərlə keçinmə. (**dönük**: xayın)

savaştan daha güclü aşq!

saxla gönü, gəlir günü.

saxlama dərdin, gizli dərd dərman bulamaz. (**saxlama**: gizləyən)

sayqı saysa sevgini, sevgi sayar sayqını

sayqı, güvən, sevgi.

seçimlə yaşamaq, hər kimə düşməz

seggizində nə isə səksənindədə olur.

sellər axıb küllük edər (poza), gözlər axıb güllük edər. (**gözlər**: bulaqlar)

sən bilirsən bir iki, el biliri min iki.

sən istəyində dur, yol aparır (götürür).

sən istəyində dur, yol aparır (götürür).

sən qapını uca çək, tanrı dəvəsin yetirir.

səngərdə yatan durmaz

səninçün ağlayanı sev, sevgi yekə gəzək verilir. (**yekə gəzək**: bir dəfə)

sənsiz olsam, arzu doğar, nisgil olar.

səqqəlli keçi var, səqqəlli eşşək ondanda çox.

sərçədən qorxan darı əkməz, ilandan ürkən çölə çıxmaz.

səslədiyim kar çıxır, göstərdiyim kor.

sevdiklərin ərşiməsə əlivə, əlindəkin sevgilən. (**mutluluq gizi**: mutluluq rəmzi)

sevdinsə, sevilməyi gözləmə.

sevdiyivi ərklə. (**ərklə**: sayın say)

sevən gəlməz, gələn sevməz. (qarabaxt)

sevən kişi can verər, sevməz biri can alır.

sevənə tikən olmadım, sevməkdən geri qalmadım

sevərim sevdiklərimi, sevindirənlərimi, sevənlərimə (istəklilərimə) yaşatdıram.

sevərim sevməyi, **sevməyə** qul olamam.

sevgi bağlı qapı çalmamış.

sevgi çilə dadlı çilə, nisgil əkib nisgil dilə. (sevgi dərdi, dadlı dərd olur, həsrət əkən həsrət dəyər (**çilə**: dərd. qəm))

sevgi danar alveri.

sevgi durmaq bilməz, yoxluq bilər.

sevgi hər nəyi boğar.

sevgi irin başlır, günün sürür, gecin ölür, yarın doğur. (**sevgi**: eşq) (**irin**: tez)

sevgi olsa soğur gözdən yaş gəlir. (**soğur** : kor. giləsi tökülmüş göz)

sevgi sayqı iki başlı.

sevgi sıcaq söğüş soyuq

sevgi söğüş əkişir

sevgi sözə sığmamış

sevgi tanıq istəməz. (**tanıq**: şahid)

sevgi tanrını basar

sevgi tanrını basar. (sevgi tanrısı güc gələr).

sevgi tuxum deyil əkəsən, əkdiyivi biçəsən, sevgi yolu tək yollu, vermək üçün var olar,
qarşılığı gözlənməz.

sevgi yakar yapar.

sevgi yolu açıq durar yarına.

sevgi yolu könüldən, kökü gəlir canəvdən.

sevgi yoxsa yaşamda dad alınmaz

sevgi, çıxsa dışa, girər dona.

sevgi, özgürlüyün oğludur.

sevgi, sayğı könül varlığı.

sevgidir dos, durmuşun tacı, tapışmaq süycüdür, ayrılıq acı, acısız süycü yox, tikənsiz gül, gül
eşqində sayramaz ötgül yox. (**durmuşun**: yaşamın) . (**süycüdür**: dadlıdır)
. (**sayramaz**: xəsdələnməz) . (**ötgül**: bülbül)

sevgilər kölgə kimi girər gedər, dan atıb gün çıxıb batar gedər, suya söykənən suyla gedər.

sevgilər söygülər ara (arasında) doğruluq, bulmasan yerin boğuluruq.

sevgiləri çalındı paraya, ürəklər düşdü araya.

sevgili sayqı, sayqılı sevgi.

sevgisi var sevməyini bacarmır

sevgisiz könül qapısız qalır, ol ürəyi pas kitir alır. (**pas kitir**: kil kitir)

sevgivi qoy ürəkdə, baxtını tut aşılıqdan çəkinqıl.

sevgiyə din deyilir.

sevgiyə güvənc olmaz, kimsəyə gümənc olmaz, durum durmaz dəyişər, itgisiz qazanc olmaz.

(**gümənc**: güman)

sevgiyə yad könüldən at.

sevim gülün bəsləsən, sevimləyi boşlasan, evrən dönər başıva, gül səpələr yoluva. (**evrən**: dünya)

sevincivi itirmə, titirmə, bitirmə. (**titirmə**: titrəmə. güvənli ol)

sevinclə ötən ömür ötunc olur. (**ötünc**: nağıl. deyiv. ertəki).

seviş doldur, ök uçsun

seviş əldə deyil ölçülə, parça deyil biçilə. (**seviş** : eşq)

sevmək çalac kimidir, bilməyən kötü dinlədir. (**çalac**: musiqi aracı)

sevmək əldə deyil, könül sevər baş bacarar.

sıçan dəliyin, ilan yuvasın satın almaq.(qorxusundan gizlənməyə yer aramaq).

sıçandan qubba çıxmaz, ləpədən dəvə.

sıçanın poxunu özünə yudurtdurarlar. {suçu görəninə silkitdirərlər. (**silkitdirərlər**: töləvitdirərlər)}.

sığır özünə godana əkəndə, başı ağrıyar. (**godana**: keçmişdə hevanlara verilən yem)

sığıra güc gələndə tayın vurar. (yer bərk olanda sığır sığırdan görər). (cüt sürəndə öküzlərin birinə güc düşsə yoldaşın təpər)

sığıra güc gələndə tayından görər.

sınan sınacaq, qalan qalacaq.

sınan şüşə yapışmaz

sınan şüşə yapışmaz

sincilik görməyən, dinclik nədir bilməz. (**sincilik**: girifdarlıq)

sınıq qol boyundan aslanar. (sınıq qol boyuna yük)

sırrın açma dosduna, oda söylər dostunun dostuna .

sırrıvı demə yarıva, yarında bir yarı var

sisə yelpik nə yapsın. (**sisə**: çənə. dumana)

sizə yağsın bizə damsın.

soğanın acısın yeyən bilməz, doğrayan bilir.

soluq kimi tutarlı, topraq kimi verimli ol. (**soluq**: nəfəs)

şor yeyən suya gələr. {yanqın suya gələr. (**yanqın**: susaq. susuz)}

şor yeyən suya qayıdar.

sora sora us yetirməzə varılar. (**us**: ağıl)

sordu bu un necədi. dedi-rişdə kəsəndən soruş.

sordum: -yaşın kaç?. dedi: -yarıdan azı geridə, yarıdan çoxu önümdə.

söyle başdan, qalem qaşdan.

söyləsəm söz, söyləməsən dərd olur.

söyləsən el bəğənsin, yerisən yol bəğənsin

söyləyənə baxma, söylədənə bax.

soyuq dəmir tapdanmaz

söz ağzda, oy başda, iş əldə. (**oy**: düşüncə. fikir)

söz ağzındakən düşün, geyin söylə. (**geyin**: sonra)

söz deməyə usdadı, iş deyəndə xəsdə.

söz gözəli ağz süsü.

söz gümüş, yır altın. (**yır**: mahnı. oxuma).

söz söz açar, söz göz açar.

söz sözü açar. (**danışdırmaq**: bəzəpürslük etmək)

söz sözü gətirər, arşın bezi gəzinər. (deyim).

sözdən keçiş olar deyərlər (məsələ munaqişə yoxdur).

sozduğun iğnə sapı uzun olar. (**sozduğ**: sızdıq. gəvşək.)

sözə pulla qulaq asmaq.

sözlə kimsə ölməyib.

sözləri daşda yox, başda ara. (dilçilik dalında (qolunda) deyilir)

sözü çənəyib söylə. (**çənəyib**: düşünüb. xırdala)

sözü desən pişirgil, dəmir kəssən qısırqıl. (**qısırqıl**: güdə kəs)

sözüm sözüvə, suyum suyuva. (bir anlaşılmazlığı gədmək üçün söylənən deyim, söz).

sözün atası qulaqdır. (**atası**: başlanqıcı). (**qulaqdır**: dinlemek)

sözün bilməz qaylı baş. (**qaylı** : bəlalı)

su axa axa yolun bulur.

su axar daş qalar

su axar yatağın bulur.

su axar, il dolanar, el yolun tapar.

su çuxurun, yel təpəsin bulur

su gölə axar, göldən su.

su ilə od bir araya gələnmez

su ilə od bir araya yığışmaz

su ilə od bir yerə yığışmaz

su öz yolun açar.

su quyusu dibdən dolar, ağızdan yox

su suya qarışar, su sudan üz çəkməz. (**üz çəkməz**: çəkinməz)

subaya boşamaq qolay gəlir.

suçsuz kişi tapılmaz, yanılmasa alınmaz. (**yanılmasa** : səhv etməsə).{**alınmaz**: aşarılmaz.
(**aşarılmaz** müvəffəq olmaz)}.

suçu görəninə silkitdirərlər. (**silkitdirərlər**: tələvətdirərlər. {sıçanın poxunu özünə yudurtdurarlar}).

süd ananın yoğurd oğlu olar

suda batan əlin kötüyədə atar, köpüyədə

sululuqdan yılılqu yeğ. (**sululuqdan**: gözəllikdən). (**yılılqu**: sıcaqlıq).

sümük qıran dilin olsun. (**dilin**: sözün). (güclü söz, kəsərli dil)

sümüksüz dil, sümük qırar.

süpürgə gedər , kötüyü qalar

sürü qoyun sizdədi, satdıq yağ bizdə?.

sürüdən çıxan qoyun, ya ac qalır, ya qurda (qalır)

susmağın gücü söyləşdən az değıl.

sussan için qurur, susasan dilin.

süsünmək itin peşəsi

süt ilə girən, sümüklə çıxar.

sütdən ağzı yanan, yoğurdu pülüb içər. (**pülüb**: püfləyib)

sütsüz qoyun süt verməz, yoxsulundan pul çıxmaz.

suya gedənin su susağı. (**su susağı**: su qabı)

suya girən quru çıxmaz, sinə girən diri çıxmaz. (**sinə**: qəbrə)

suyu yoxsa quyunun, dolamaz tökməkilə su quyuya.

suyun dadı (yapışmağı) yanıqlıqdadır.

talınmasa (çoxalmasa) biliyin, qalınmasa (yoğunlamasa) biləyin, toxunmasa güvənin
(bərkənməsə güvəncin), ağır yüklər tez basar.

tanımamış adamla dosd olma. {yol üstü tanış olduğun biriylə yol bitənəcən gərək. (yol yoldaşı
yolacan gərək}.

tanrı bağışlamaz kəndi dilinə qıyanları.!

tanrı bildiyin versin (alqış)

tanrı bilib eşşəyə buynuz olmaz, yoxsa vurur inək qarnı yırtılar. (**eşşəyə**: qanmaza)

tanrı içdə olar, başda yox.

tanrıdan su istədik əkinə, yağış yağdı sel düşdü yerinə

tanrının əkisinə, su səpim əkisinə, evrəndə balalar, qalmasın əmisinə. (**əkisinə**: əkincəyinə.
zəmisinə)

tapan ol, qapan yox.

tapdaq yolda göy bitməz.

tapdığın itə, sırtını bitə yedirir. (**sırtını**: dalısın. götünü)

tapmış, yolu izləyən.

tapnağın kökün qoyan bənnadı, saxlayan molla. (**məçidin**: tapnağın)

tarı dərdi çəkənə verər

tarı iki yumruğu bir təpiyə vurmaz. (ə.səttari)

tarı verdi anı bizə qılavuz, ki doğru yolu anınla vararuz.

tarı yarqasın, sizi saxlasın. (**yarqasın** : rəhim olsun). (alqış)

tarlanı daşsız, qızı saçlısın al.

tat ata mindi, tanrısın dandı. (**tat**: yad. türk olmayan)

tatın dilin anası anlar. (**tat**: əcəmi).

taxma geyim adama adamlıq verməz.

tay atar (at olar), at dinər, oğul ərər (ər olar), ata dinər.

tay atatinca, yiyəsi mat olur. (**tay**: dayça). (**atatinca**: at olunca)

tayın tapmaz, çilər bülbul. (**tayın**: yarın). (**çilər** : dərdlə ötər. sağurar).

taylı tayın tapmasa, günləri ax vay keçər.

taza əbbək yapıldı, gülü bacı tapıldı. (**əbbək**: çörək).(işləməyib yeyən)

tək qalan başa **çox iş açılır**.

təkərlənən daş yosun tutmaz.

tələsmək iş bitirməz, öt itirir. (**öt**: vaxd. çağ)

tələssə sıçan, suçağ qapar. (**suçağ**: tələ).

təpərlinin ürəgi qaynar, təpərsizin ürəgi oynar. (**qeyrətlinin**: təpərlinin)

təpərsizdə inam arama. (**təpərsizdə**: qeyrətsizdə)

təprəşisən, ölməmisən, yaşa hələ.

tərləmədən içilməz, əkilmədən biçilməz.

tət çok para yok dəd.-dəd çok para yok.

tez alışan tezdə sönən ökünməz. (**ökünməz**: peşman olmaz)

tez duranla, tez alan, tez boşarla tez satan heç bir ötün ökünməz. (**ötün**: zaman)

tez yarqılama. (tez qəzavət etmə).

tikən kimi gülə batar, yılan kimi dostu soxar.

tikənli tikə ol, kimsə yeyənməsin

tikilməsə önməz, dilənməsə bulmaz. (**önməz**: bitməz). (**dilənməsə bulmaz**: aranmasa tapılmaz, çatılmaz)

tiniş duruş bilməz gəzəgən, al yaşıl geyib özü bəzəyən. (**tiniş duruş** : aram qərar)

tısbağa tısağan olur. (**tısağan**: küsəgən)

tıx boğazına, sıç ağzına. (yaltağı, pulakını, qarınqulunu minik etməyə nəvar)

topdan çıx, köpdən yox. (**topdan**: **topardan**. quruhdan). (**köpdən**: toplumdan. camiədən)

topraq ağacı bəslər, yapraq toprağı

topraq deyər əz (döğ) məni əzdirim səni

topraq döşək, daş yastıq

topraq əkənindi.

topraq əkilənin deyil, əkənindi.

topraq olda əzildicə bərkisən.

topraq qoxusun güldən alar

topraqa bir verən min götürmüş.

topraqdı dil, onsuz heç nə əkilməz, oraqdı dil, onsuz əkin biçilməz.

torbasız qılov görünməmiş!. (**qılov**: siyasət)

torğay topuyla uçar. (**torğay**: tarla quşu)

torpağınan oynuyan ac qalmaz

tövlədə yatan, iki qat evi yuxuda görür.

tox qurd gözə görünməz

toxdayan dincəlidir. (**toxdayan**: dinc, sakit duran).

toxu ağırlamaq zor olur.

toxu ağırlamaq, zor olur.

toxu yuxu basar, acı qara.

toy bəysiz, gəlin yengəsiz olmaz. (**yengəsiz**: muşatasız)

toy yas, toyuğa yas.

toya gedən yasada gedməli

toyuq bürküt , bir yuvada yaşamaz. (**bürküt**: qartal)

toyuq gedər poxun aparar. (ə.səttari)

tozlu gümüş satılmır, qanlı altın atılmır.

tülkünü qarın sancısı vaqqıldadar. (vaq vaq edmək).

tülkünü qarın sancısı vaqqıldadar. (vaq vaq etdirir).

tülküyə qaç deyir, taziya tut.

tüm yaşama bir duraq, ölüm itim ayrılıq.

tünlük əğri, düz tüstü . (əğri tünlük, düz tüstü)

tünlük gecə bağı yarıq sonunda.

türk bolsanğ sən gəpir türkanə dil birlə mənə, türk olub tazi gəpirsənğ heç yakınlaşma mənə.

türk olduğun səndə belə unutsan, yağuların unutmaz. (**yağuların**: düşmanların)

türk olub savaşan, türkə qarşı dayanmaz

türk təkin yaşa, seçdiyin seç!, türk təkin öl.

türk törəsi olasan, türklüyüvü danasan!!??. (**törəsi**: balası)

türkcəmiz baldır, bal yanında şəkər satılmaz

türklüğü yaşamızda, inancızda, dilizdə yaşayın

türkmən oğlan utanmaz, ana dilin sözünə, ana dilin bilməyən, qara çəksin üzünə.

türkü türk qorar, özgələşən savar. (türkü türk **qoruyar**, özgələşən **savurar**). (**özgələşən**: özlüğün, kimliğin itirən)

türkü türk qoruyar, özgələşən savurar. (**özgələşən**: özlüğün, kimliğin itirən)

türkün sözü bir.

türməyə öğrəşəndə, doğma ev türməyə dönür.

tüstü oyun (şaka) götürməz

tüstülü yer yaramaz, durub duran qalamaz

tüstülü yerdən uzaq dur

tuşu yatmış, günü batmış. (**tuşu**: bəxdi)

tüt çaydan vur geç, lam çaydan qox (qorx) geç. (**tüt**: iti). (**qox**: qorx)

tutduğun əl itər səni tutar səni. (**tutduğun əl**: kömək etdiyin)

tutuşlu üzdə, bir gülüş yetər.

tuxumsuz topraq gögərməz.

üç daşınma bir yanqınca yandırır (xərc götürür).

üç yaşlı qoduqda olan civikliklə yaşayan beyin gəlişməz.

uca sıçıb, başında yeyər. (**başında yeyər**: başınada çıxır, hələ qabaqdan gələnləkdə edir). (bətər iş görüb hələ qabaqdan gələnləkdə edir)

ucadan uca dağ olsa, yol aşacaq üstündən, dərədən dərin çöl olsa, köprü keçər ötsündən.

(**ötsündən**: mavərasından.üstündən)

ucadırsa güdə, ağac yaprağı düşər dibinə.

uçanmısan-qaç, yürənmişən-sürün. nə yapırsan yap bir yerdə qalma.

uçuruma varma uçarsın, yar ucuna varma düşərsin. (**yar: uçurum:** pərtqah)

uçuruma, bataqlığa götürən doslar.

uğraşmasan yoğraşar. (yoğunlar).

uğur dilə qonşuva, uğur gəlsin başuva. (**uğur:** xeyir)

uğur oğrusuna pay verər.

ulduzlar qaranlıqda gözükər.

ulu ağac, boş toprağı, ulu amac, boş ürəyi bəğənməz.

(boş ürək: ölü ürək).

{ulu ağac (uca ağac), dayanmağa bərk topraq arar}.

(böyük sevinc, istəklər, tovuq (odlu), coşqun ürəklərdə yurd salar).

ulular ölməz.

uman gözdən ölüm qorxar. (**uman:** umudlu)

umay yatdı, əkən olduq biçmədik, tikən olduq geymədik. (**umay yatdı:** baxt döndü)

umduğun bulmadın, bulduğun sev.

umma hər ağac yemişin verə, biri kölgəsin biri odunun yetər.

umud bir qapı, kişi toxmağı. (umud qapısı döğmədən açılmaz.) {umuda gərək çabasan

(**çabasan:** qoşasan. çalışasan)}

umud doğar gün ilə (hər doğan gün bir ümitdir)

umud əldə olan yolundu, ağızdaki dadındı.

umud ilə yaşayan, umuqları bəkləməz. (umut ağız dadı, umuq yarın dadı.)

umud ilə yaşırısan, umuqları daşırsan

umud şamsa dan sönər, umut günsə şam batar.

umud sana çiçək açar bağında

umud varsa yaşarsan, umuq ilə batarsan. (**umut** : əldə olan istək, dilək). (**umuq** : bəklənən istək, dilək).

umud, yaşamdır

umudsuzluq yol deyil.

umudu hər günün yaşat, umuqu yarına at.

umut ayaq altında yolundu. {umuda gərək çabasan (**çabasan**: qoşasan. çalışasan)}

umut dolu o günləri unutmayalım, amandır ayrılma yarım, amandır ayrılmayalım.

umutsuz yaşam olamaz, sinqi küpün suyu qalmaz. (**sinqi**: sınıq)

umutsuzluq, qırqınlıq ölümün girişidi

unçu yolu degirman, çoğun işi çevirman. (**çoğun**: > cihan) (**çevirman**: kələk)

unu ələnmiş, ələyi asılmış. (yaşlı olana deyilir. işi bitmiş)

urca çalan, qılıfın yapar. (**urca**: minarə). (**çalan**: oğurlayan), (**qılıfın**: qının. qoyulacaq qabın).

ürək durur, baş unudur.

ürək sevsin gərək, olursa tutar, olmasa başın silsin gərək. (**olursa**: yazın (qismətin) varsa). (**başın**: ağlın)

ürəyim küydü, ürəyin küysün. (**qarqış**).(**küyünmək**: **küymək**. yanmaq). (**ürəyim** yandı, **ürəyin** yansın)

us çıxmamış can çıxsın. (**us**: ağıl). (adam çaşlıqda ölməsin)

us gözdə olmaz. (**us**: ağıl).

us usdan ötgün olur. (**us usdan**: ağıl ağıldan). (**ötgün**: kəsgin. keçərli)

uşağa beşikdə ögrət.

uşağı göndər iş dalına, özündə dur düş dalına.

uşaq eştdigin, görüb anladığın deyər.

uşaq gördüyün götürər.

uşaqlar böyüklərə baxıb ullağar. (**ullağar**: böyüyər)

usda palançıda olursa yanqu, yaxıcıdır yarımçıq papağçıdan. (**yanqu**: insan)

usda qeyçisi işləndikcə itilər

usdan artıq bəylik yox. (**usdan**: ağıldan). (**bəylik**: zəngilik)

üslü bazar dostluğu pozar. (**üslü**: örtülü)

uslu söşün yerində deyər. (**uslu**: ağıllı)

usluya bir söz yetər, qanmaza min söz itər. (**usluya**: ağıllıya)

usluz kimdir, qabaqda gedən ardaçlı (zəncirli)

ussuz dosdan, uslu düşman yeğ basar. (**ussuz**: ağılsız). (**yeğ basar**: çox yaxıcıdır)

üstün alta, güvənməyin təməlidir

üstün əldən üsdə var.

üstün unlu görür, çağırır dəgirmançı.

usuq başda, yaşda yok. (usuq: ağıl). (**yaşda yok**: 1.yaş ilə bağlı deyil. 1. gəncdə yok)

utanmaz üz, tükənməz söz.

utub utuzan batur, durmadan dartur. (yenən yenilən gürəşə doymaz).

uyma hər yetənin sözünə, qul edər səni özünə

uyuş ərdən sümük ət, ərir qalar yaxcı ad. (**uyuş**: yaxcı)

üz ətdən olur.

üz tutdum daza, dazda özün qoydu naza. (**üz tutdum**: bir işim düşdü keçələ).

üz verdik alıya, gəldi sıçdı qalıya.

uzaq olsun yol olsun, yaman olsun, el olsun (yolsuz azar, elsiz batar).

üzdə yaxın içdə uzaq.

üzə alan sevgi, arxadan alan yergi kimidi. (**yergi**: təhqir)

üzə gülüb, daldan vuranlar var!

üzərliksən havasan, hər bir dərdə davasan, sən burada olasan, qay qadanı qovasan.

üzü alay, içi halay. (**alay**: bəzək).(**halay** :boş)

üzü qaralıq kömürdən olsun

üzülüb qızma, sıxılıb qısma.

uzun dil, kəsik baş gətirir.

uzun dilli, düşüncədə gəlir .(**qıs**: güdə)

üzün görmə, ərđəm dilə

uzun götür yorqanın, qısınmasın ayağın.

üzün qarma, özün ara. (qarma: eşmə. görmə)

uzun yollar kəsişər. (**kəsişər**: üz üzə gələr. mütəqate olar).

uzun yolun gedişi umud

var vara, yox yoxa gedər

varı əlindəkən dəğərlə. (**varı**: əldə olanı. movcudu)

varın olsa atarsan, yoxundursa çaşarsan. {olanın ata bilərsin, olmadığın nəy yaparsın. (**nəy** :
nəmənə) }

varındırsa yaparsan, yoxundursa çaşarsan.

varlı bəzək, yoxsul təzək. (yoxsul ələ baxan yox, dolu əli süzən çox). (gidi acun (dünya) var donatar, yox soyatar).

varlı gündən günə qatlanır, yoxsul gündən günə işgəlik. (**qatlanır**: yoğunlur). (**işgəlik**: incəlik)

varlı günün dosluqları çox olar, yaman günün o dosların yox olar.

varlı oldum qısqandı, yoxsul oldum qınandım.

varlı ölsə el bilər, yoxsul ölsə kim bilər

varlıdan mal çıxınca canı çıxar.

varlılığın dəyəri bilinmə, yoxsulluğun yıxanmaz.

varlının hesabın, kasıbdan sor.

varlının iti yatmaz, kasıbın siki. (bayqal)

varlıya nə darlıq.

ver əlindəkin ellərə, sonra vur başını yərlərə. (**ellərə**: yadlara)

verdin adındı, yedün dadındı, sandıqdaki yadındı.

verən əl boş qalmaz

verən əl öpülər.

verən əldən umarlar

verənə ver, alandan al.

vergin əli çoxla öpər.

veribmə azma, alıbsa qızma.

vermə kimsəyə alanmadığın, alma kimsədən, verənmədiyin. {onuki kimsəyə verənmirsən, kimsədən alma (istəmə), onuki kimsədən alanmırsın (istəyənmirsin), kimsiyə vermə}.

vurmasını bilmiyənin, topuzu öz başına dəgər (enir) .

xalamın hacatı olsaydı dayı deyərdim.

xan başı körprü bolsa, attap öt. (əgər xanın qafası körprü olursa üzərindən sıçrayıb gec. (çünkü o kimi bir körprüyə güvən olmaz) .

xan biltiğini bəy bilir, söyləməyə qoynu yox. (**qoynu**: icazəsi)

xan oğlan çəksin igidinə, xanım qız çəksin xatununa. (**igidinə**: bacarıqlısına). (**xatununa**: mələkəyə)

xanda düşər işi qaraçıya. (**qaraçıya**: falçıya)

xanım erkəyin əşi, evin günəşi.

xərməndə işi olmayanın, saçaqda üzü olmaz. (**saçaqda**: süfrədə)

xərməndə söz olmasın deyə, qırot şuxumda kəsilir. (**qırot**: şərt).

xərməndə üzü olmayanın, tarlada gözü olmaz.

xərmənə girən tozlu çıxar, dəgirmənə girən unlu.

xəsdə dərd əlində, otac para dərdində. (**otac**: həkim)

xəsdə olub xoşluğu güdməkdənsə, xoş olub xəsdələnmək yeğ.

xəsdəyə döşək sorulmaz. (**döşək**: yataq)

xəstəliyin girməsi qolay, çıxması güc.

xırman oldu yel gərək, bazara getdin pul gərək

xoca deyər. –yalan danış dos qazan!!?? (**danış**: qonuş)

xoca sevinər, kişi ölsə, qarğa sevinər, heyvan ölsə. (**kişi**: adam)

xocaların sözləri, dalı qoyub bizləri, dedikləri düz olsa, işə bağlar özləri. (**işə bağlar**: əməl edər)

xocanın sözüylə işi uyuşmaz. (**məmi**)

xocuya baxıb oruc yemə.

xocuya qızıb oruc yenməz.

xoruz banı uğur gətirir.

xoruz quyruğu andlar pozar

xoş keçən gün tez keçər

xoş yaşmda çalış iyiliklə dolasan yetər.

xoşluğa düşən qudurqan olur, xəsdəliyə düşən küsəgən.

xoşluğa düşən qudurqan olur, xəsdəliyə düşən küsəgən.

ya küsənin var, ya küsdürənin

ya olduğun kimi görün, ya göründüyün kimi ol.

yağ gələn yerdən bal əsirgənməz.

yağ gələn yerdən bal əsirgənməz.

yağ yağ üsdə qalanar, yarma yavan qaynar. (pul pula gedər)

yağ yarmaya qarışar qazanın dibi yavan qalar

yağcadan çıxdıq çiggəyə düşdük. (**çiggə**: damcıq. damcı damcı axan su, suyuq) .

yağı yağ üsdə tökər, yavan qalar yarmamız

yağış yağmaz, dənə bitməz.

yağışdan qurtulduq, damcıya, qurtdan qurtulduq quleybaniyə tuşlandıq. (**quleybaniyə**: yaramaz uşağa). (**tuşlandıq**: üzləşdik. raslaşdıq. tuşqıldıq)

yağmur ilə yer yəşər, əkmək ilə el yaşar. (**yəşər**: yşıllaşır)

yağmuru yeldən, kötülüüyü eldən bil. (**eldən**: yatdan)

yağsız düğü qızarmaz.

yalan böyük olduqca, yalançı özüdə inanar.

yalan durmuşuna ulalma şişmə, tov tutmacaq yünün, əğirmə eşmə, gedcək yolun bilib yeri
hər zaman, ayıq ol, ayıq ol duzağa düşmə.

yalan duymaz qulaq yox, olmasa ki, kar ola, yalan deməz, dil olmaz, olmasa ki, lal ola

yalan olsa yol açıq, doğruya yollar qapıq.

yalan saqqız kimi uzanar, keş kimi çəkilər.

yalan sözə düz çatmaz.

yalan yoxum sözümdə, dinlə sezin gözümdə.

yalançı unutqan olur.

yalançılar yalan deyər utanmaz.

yalançılıq olmasa, yamançılıq doğmazmış.

yalançının evi yanmış, kimsə inanmamış.

yalançının ipiylə quyuya enən, quyuda qalar.

yalançının tanığı yanında olur. (**tanığı**: şahidi)

yalançıya ver dəğər, onsuz doğru bəllənməz, doğruları qorun qıl, yalançıdan uzaq dur.

yalanın yolu qısadır.

yalanla inam, bir yuvada duranmaz

yalanları bəğəndinsə yanıqdın. (**yanıqdın**: yandın. itirdin)

yalansız ömür keçməz

yalğıq oğlu yoxazar, onda eykin ad qalar. (**yalğıq oğlu**: bəniadəm). (**eykin**: yaxşıca).

yalğız kişi, qanadsız quş. (**kişi**: adam)

yalınqu oğlu yoxazır, iyi ad qalır. (**yalınqu oğlu**: ər oğlu. bəni adəm.) (igid ölər, ad qalır).

yalnız ağac dağda ösməz. (**ösməz**: böyeməz)

yalnız qalan qurd yem

yalnız yola çıxılmaz.

yalnızlığa yox boya, hər sevgiyə bir boya.

yalnuq oğlu, manğuz olmaz. (yalnuq oğlu: **bəni adəm**). (**manğsız**: eyibsiz. qusursuz)

yalqavın baxdı durmaz. (**yalqav**: təmbəl)

yalqunun solumazından qorxarlar. (**yalqunun**: insanın). (**solumazından**: nəfəs çəkmiyənindən)

yaltaqları it sikər.

yalvaclar alçaq könül olarlar. (**yalvaclar**: peğəmbərlər)

yaman arvad, yaman qonşu yaman at, birin boşa, birin boşla, birin sat.

yaman gedmədən yaxşı gəlmir

yaman gündə yaman olma, verən sözdən qaçan olma.

yaman gündə, yaman qardaş özgədən yeğ

yaman günün ömrü az (olsun), yaman qışın dalısı yaz.

yaman ilan degirmən başında aylanar. (**aylanar**: dolanar)

yaman qarışdırar, yaxşı barışdırar

yaman qonşu, yaman arvad, yaman at, birindən köç, birin boşa, birin sat

yamana salcışlı yanaş. (**salcışlı** : tədbirli)

yamanın yaxşısı olunca, yaxşının yamanı ol.

yamanla cənnətə girməkdənsə, yaxşı ilə, cəhənnəmə gir.

yamanlığı dəğməsin, borcu qalsın yaxşılıq.

yamanlıqlar yox olsun, yaxşıqlar var olsun

yan mənə kül olum sənə.

yanğını çiçəklərdə aradım, çəmənləri saçın deyib daradım.

yanan külə dönər.

yanda duran içdən yeyər, arçada duran dayaq yeyər.

yanğız atın tozu çıxmaz. (tək at oynatlamaz)

yanılıb susma, qalxıb qonuşma!.

yanılmadan alınmır. (yanılmadan doğru yollar alınmaz)

yanındakı yarına, dünündəki dünüvə götürür.

yanlışı qoğ, doğrunu al.

yanmamış odun buğlasada, tüstüləməz.

yanqu (kişi) yaşam boyu inancın əsiri, dustağı olmuş

yanqu manqu dirilməz, sığa girib gerünməz.

yanqu, ana səsi yadqarmaz. (**yanqu** (səsin dönməsi), kök səsi dananmaz). (yanqu danmaz qaynağın). (yanqu: səs).

yantaqdan yağ çıxmaz. (**yantaqdan**: dəvə tikənindən)

yap dedilər minbirdə az gəldi, yıx dedilər, tək birdə çox gəldi. (**yap**: düzəld)

yapa yapa qar yağsa, yaz görməz, yağlı göy çimənlər sürünsədə güz görməz

yapdığın bir kərə desən, dediyin min kərə iyi qıl

yapdığın düşünməkdənsə, yapcağın düşün.

yapraq olub ayaqızda gəzinəm, topraq olub ayağ altda əziləm, bir söz olub qoşu ilə deyərəm,
türk elləri, mən sizləri sevəmən.

yar könülə başmaqla, içizə yaşmaqla girməz!!.

yaramaz evdə, ölüyü neynərəm, girir ağlaram çıxır ağlaram.

yaramaz, parasız olmaz

yaraqlığı gəlişən, yayalığı gedişər. (**yaraqlığı**: başarcanlıqı. maharəti). (**yayalığı**: naşılıqı). (**gəlişən**:
edişən. çoxalar) (**gedişər**: itişər. itər. azalar) .

yarasa dögməklə qırlanqıç olmaz.

yardının canı ardaqtı, baydın malı ardaqtı. (**yardınn**: yoxsulun). (**ardaqtı**: dəğərlidir). (yoxsulun
canı dəğərli, zənginin malı.

yarım alma, könül alma

yarımçılıq iş bazara çıxmaz

yarınlar səni gözləyir. (**yarınlar**: ışıqlıqlar. xoş günlər). (alqış)

yarqınmışın danışdığı boşudur, amma boşuna döğüldür. (**yarqınmışın**: rəhmətligin). (**boşuna**:
müfdəsinə)

yaş ağaca balta vuran onmaz. (**yaş**: gənc). (**onmaz**: iyi olmaz)

yaş boyu tək qalasan çətin deyil, üzbə üz qalma bala qanmazilə.

yaş dedigin bir sana, sana ilə yaşlanma. (**sana**: sayı. ədəd).

yaş ilər, iş girəl. (yaşı ilərlər işi çətinləşər) (qocaldıqca işi çətinləşər) .

yaş keçdikcə unutmağı unutaram.

yaş keçincə bildiklərin çaşılar. (**çaşılar**: yanlışla uğrar)

yaş keçmədən, iş bitmədən, gecikmədən alan aldı, qalan qaldı.

yaş ögrədəni, baş ögrətməz, baş ögrədəni, yaş ögrətməz.

yaş ösər, qart ölər. (**yaş ösər**: gənc böyüyər)

yaş sevgisin, yaş bilgisin danan, **arzumaz**. (**yaş**: gənc). (**arzumaz**: istəklərinə çatmaz. nakam qalar)

yaş ürəgin qan almasın, içində heç nə qalmasın. (**yaş**: gənc)

yaş var soyuq öldürməz, yaşda vardı (qoca) isti diriltməz. (**yaş**: gənc. cəvan)

yaşaki düşdü payız, nə gül açar, nədə yaz. (**yaşaki**: ömrəki)

yaşam bəkləyəni bəkləmir.

yaşam bilməz ölümü, yaşam keçər dönümü.

yaşam bitir, könül sürür istəyi.

yaşam boydan çox güdə, olanları saxlamaz, gələnləri gəlməzləri gözləməz.

yaşam böylə, hamıya belə toy tutar, göz yanılar, iç inanar, baş itər.

yaşam dadı min artar, seçimlə olsa yolu.

yaşam dadlı acıylə dolu

yaşam dadlı gerçək, ölüm acı gerçək

yaşam gözəl, gözəlliklə yaşanmalı.

yaşam karvanı yolda durmaz, duranı yaşadır, köçəni ötürür

yaşam ötər yumar gözlər, don sönər yaşar ellər. (**don**: tən. qab).

yaşam oyun, fırladanla fırlanır.

yaşam oyun, oynuyana eşq olsun, iyi dilək, eyku duyqu daşıyanlar var olsun.

yaşam sandığından tez ötür

yaşam seçənlərə yaraşır.

yaşam seçim, seçən yaradır

yaşam səni çıxmaza çəksə, yolunu dəğiş, yaşamı yox

yaşam sevənləri sevir!

yaşam sevinclərdir. sığınılmaz sevinclər nisgilə dönür. (**sığınılmaz**: tutunulmuyan.
yerləşməyən)

yaşam sevmir təkligi, çalış qurun əşligin. (**əşligin**: tayıvı. yoldaşığı)

yaşam sınağdan keçir, onla qurulur.

yaşam sənər, ölüm sönməz

yaşam sürər sənə ola sənəz ola.

yaşam üçün yaşamalısən.

yaşam üçün yemək gərək

yaşam, barışla savaşı yarışmasıdır.

yaşama anlam biçməliyiz.

yaşamda başarı ən gözəl yaraq

yaşamı başarmalıyıq

yaşamı yalnız çalışmaq yox, çalışdırmaq ilərlədir. (**çalışdırmaq**: dəyişdirmək)

yaşamı yaşat.

yaşamın bulğanı içrə görüsən hər kiminin düz üzünü. (**bulğan**: fırtına)

yaşamın ən gözəli yolçuluqda keçər.

yaşamın yazılmamış zənğı yazılmışın basar . (**zənğı**: yasası, qanunu)

yaşamq yaşam ögrətir.

yaşı yetmiş, gücü gedmiş

yaşın doxsan, bu gün varsan yarın yoxsan.

yaşın gizlətməyən qadın ya gənc olduğuna güvənir, ya qoca olduğundan qorxmur.

yaşın keçdi qayıtmaz, tökülən su yığılmaz.

yaşın keçsin, baxtın yox

yaşın oldu əlli, yediyin bəlli. (əlli yaşda yeməyivi gözlə)

yaşın olub doxsan, gəlir günü yoxsan.

yaşın yetişsə yüzə, yaşamda qalırsın üzə.

yaşından, başından yekə danışan öz gorunu özü qazar.

yaşıyan qartalar, qaytalmaz. {yaş (gənc) qartalar, qaytalmaz}. (**qartalar**: qocalar. əsgiyər.)

(**qaytalmaz**: yenilənməz)

yaşki yetdi yetmişə, üz qoyarsan keçmişə. (**keçmişə**: ölmüşə)

yaşla yaşam ölçülməz

yaşla yaşama, könüllə başla yaşa!.

yaşla yaşama, ürəklə yaşa. (**yaşla**: sinniviylə)

yaşlandıqca bucaq dəyiş, ocaq yox. (**ocaq**: ev eşik). (yaşlananda olduğun yeri əldən vermə,

yürşüvü dəyiş. (**yürşüvü**: rəfdarını)

yaşlandıqca kefi çəkmək olmur, dadmaq olur

yaşlandıqca, ögrəcəlik yad olur. (**ögrəcəlik**: **ögrəkəcəlik**. adət kərdəlik)

yaşlı qulaq çox eşidər.

yaşlıqdan yaşlılığa pay saxla. (**yaşlıqdan** : gənclidən)

yaşlıya gücünü yok, işini sor.

yastuğa yastanmaq, döşəğə döşənmək gərək

yatan öküz yemdən, yatan yolçu yoldan qalar.

yatan yatını ayıdamaz

yaxcı olan gözəl görünər.

yaxcı olda, kimsəni inanandırmağa çalışma

yaxcı qadın, evrən bəyliyi. (**evrən**: dünya).

yaxcı söz can azığı, yaman söz baş qazığı. (**qazıq**:yekə çivi, mıx)

yaxcıların qadasını alqınan, kötülərin başlarına salqınan.(alqış)

yaxcıların yaman günü görməsin, pis duruma dar əlligə düşməsin. (alqış)

yaxcılıq elə bilincə, verdinəsə təlim qıl. (**bilincə**: bacardığına). (**təlim**: çox)

yaxcılıq yiyəsinə qəribdir.

yaxcının tapması güc, saxlaması qolay.

yaxşı gəlin, doğma qızdan, yaxşı yeznə, doğma oğuldan yeğ (yaxşıdır). (**yezənə**: kürəkən)

yaxşı qonşu uzaq doğandan yeğdi. (**doğandan**: qohumdan. famildən)

yaxşı yaman barışsa, iki yaman barışmaz.

yaxşıdan yaman doğsa çıxasa, yamandan yaxşı doğsa girəşə. {iyidən kötü doğarsa itgidir
(**çıxaşa**: ziyandır), kötüdən iyi doğarsa qazanctır.(**girəşə**: qazanc)}.

yaxşılığı gizli edib sakında, yaşam olsa başa çıxıb üzgəlidir. (**üzgəli**: görünür). (ömür olsa bir gün görünür) .

yaxşılıq açan qapıya, sevgi qonar.

yay gərəyi ox durur.

yay geriye çəkildikcə, ox uzaq gedir.

yay günlərin yağışı , ər arvadın savaşı

yay keçməyə güz gəlməz.

yayaq qalar doğru yolun yolçusu, yalançının bedov (iti) atlar altında.

yayda başım pişdi, qışda aşım pişsin

yayda beyin qaynamır, qışda qazan neyləsin?

yayda çalış, qışda tınış (**tınış**: istirahət. rahat) .

yayda qafa qaynağı, qışın qazan qaynadar. (**qaynağı**: qaynaması)

yayda qızırca başın, qışda qazan qaynadar

yayı çalışsan, qışda sevinər

yayın baş pişsə, qışın aş pişər. (**yayın**: yayda)

yayın günün görməyən, qış soyuğa duranmaz.

yaz arzısıyla ötər qış

yaz ayların qışın yaddan çıxarsan, saçğalayıb (israf edib) qazandığın qutarsan.

yaz gəlməmiş qış çıxmaz.

yaz günləri yağışsız olmaz, ərle qadın savaşırsız.

yaz olmasa yağ olmaz, yağışmasa su olmaz.

yaz var qış var ivəcik nə iş var. (**ivəcik** tələsik)

yaz yünü keçə olmaz, güz yünü dolağa. (**dolağa**: sarıdıq sarğı)

yaza çıxartdıq dananı, bəyənməz oldu ananı.

yazanı ötür, yazdığına bax.

yazda əmək, güzdə yemək.

yazı yazcala, qışın qışcala.

yazı yolda yazılır, oturursan görün qazılır

yazılığa başda isdir, götdə!. (təbriz deyimi)

yazılmamış gözün yaşı gözə bil, çətinliyə düşdün çalış dözə bil.

yazın çətirsiz, qışın torbasız yola çıxma.

yazın əkər, güzün biçər, yayın tökər, qışın içər.

yazın yaşa, qışın daşa oturma.

yazıq tutulmadı, yanıq tutuldu. (**yazıq** : suçlu. günahçı). (**yanıq**: bəxdi çönmüş)

ye, yedit ayruğa qoyma malın. (**Ayruğa**: başqasına. yada)

yeddi lələ baktığı çocuğun gözü çıxmış.

yedit dedit. (yedirdib sözün, savın, xəbərin al, çıxart).

yedit qonağı, yıxsın ocağı.

yeğın atı çulundan bilməzlər. (**yeğın**: kəskin çox yürüyücü).

yeğrək görünür azca ıraq olsa iyi.

yekə daş götürən atamaz.

yekə yelkəni güclü yel açar

yel dəyirmanı olduğunu anladıq, yalnız suyu nərdən gəlir. (su dəyirmanı su ilə, yellininki yel ilə)

yel əsmədən yapraq sallanmaz. (**sallanmaz**: əsməz. təprəşməz)

yel gətirdi, sel götürdü

yel gətirmiş yel götürmüş.

yel qayadan nə alır

yel yatmamış, kürəğin savur. (xərmənn sözü)

yelin sonu yağış, alayın sonu savış. (**alayın**:şakanın). (**savış**: döğüş)

yelli gün yürüt, yağışlı gün yat

yeməyə çörəyi yox, dolabda penir gəzir. (**gəzir**: axdırır).

yengə var qada alası, yengə var qada salası. (**qada**: bəla. yamanlıq). (**yengə**: bir evdə qalan, bir evə düşüb qalan, oturan, anut (hazır) bulunan qız, xanım).

yeni nərsələri öyrəşmiyə, yeni nərsələr tapa bilməz.

yer bərk olanda sığır, sığır gözündən görər. (yer bərk olanda öküz öküzdən görər. (ortaq işləyənlər iş çətinə düşəndə bir birin suçlar). (**ortaq**: şərik)

yer bərk olsa sığır, sığır gözündən görər.

yer əkən yerinməz. (**yerinməz**: təhqir olunmaz)

yer küləgən (qazan) xəznə tapar

yer üzünün uçmuğu (cənnəti), doğru sevgi, uyğun olan evləniş.

yerdən göyə ağmasa, göydən yerə yağmaz. (**ağmasa**: qalxmasa)

yerimək bilməyəni durquzma, söz bilməyəni dindirmə.

yerinə düşməyən gəlin yerinə yerinə qocalır, boyundan uzun don sürünə sürünə əsgir. (**yerinə yerinə**: bala bala)

yerivi bil otur, deməsinlər dur orda otur.

yersiz el yetim, elsiz yer yetim.

yersiz el yetim, elsiz yer yetim.

yersiz gəldi, yerli qaç

yersiz gəldi, yerli qaç.

yetir bizdən salamlar, sağ yaşasın alanlar

yığıni yaxan dəğirmənə çatmaz. (**yığıni**: biçini. hasilı)

yılan qovuğun yenilər, qılığın saxlar. (**qılığın**: xəsiyətin). (**qovuğun**: cildin)

yılan qovuğun yenilər, qılığın saxlar. (**qovuğun**: qabığının. cildin)

yılman (iti) gələn yılman gedər. (**yılman**: iti)

yyəsiz qarqış yerin tapar.

yoğun sıçanın, götü yırtıq.

yol olsun uzun olsun

yol yoldaşı yolacan gərək. (yol üstü tanış olduğu biriylə yol bitənəcən gərək. tanımamış adamlar
dost olma)

yolçu yolu asda gedib, basda olar. (**basda**: ağır. ardıcıl)

yolçuluq sınaq daşdır. (**sınaq daşdır**: məhək daşdır)

yolçusuz yol nəyə gərək.

yolçuya yol, ovçuya dağ gösdərin

yolda qulaq yoldaşı, evdə yemək ortağından yeg basar.

yoldaş varki qardaş desən yaxşıdır.

yoldaşsız yol uzanar, amacsız yoldan azar

yolla gedən azmamış.

yolsuz azar, elsiz batar

yolu doğrunun yükü ağır olur.

yolu yürən yenmiş

yoluxda nə var yalığa versin

yorqan döşəyin sözü, yorqan döşəkdə qalar.

yox yerə heçnə saçılmaz. (**saçılmaz**: səpilməz. armağan edilməz).

yoxluğa alışma, varlıqla barış.

yoxluq ölüm varlıq olum deyiblər.

yoxsa artıq, düşünən yar yarını, belə getməz, yıxılınca, ayılı!.

yoxsul əlinə baxarsa, sən kisənə bax.

yoxsul ol, ucuz olma.

yoxsul ölsə kim ağlar, varlı ölsə el ağlar

yoxsulların baş ucunda durmaqdan, varlının ayağ ucu yeğrəkdi

yoxsulun bəyliyi sağlığıdır. (**bəyliyi**: ağalığı)

yoxsulun bir atı olar oda çolaq.

yoxsulun ətəyinə qavut töksən, siki durar vurur calar. (bayqal)

yoxsulun siki, varlının iti yatmaz

yoxsulun sözü, yorqunun gözü.

yoxsulun təpdigi (sikdiyi) çıxar varlının əkdidi

yoxunsa pulun, qızılsa sözün adın dəlidir.

yükün yüngülü tez barçağ görər. (**barçağ görər**: mənzilə çatar)

yumruqla sınana, çəkiş nə gərək.

yunağa giren tərler. (**yunağa**: hamama)

yurdsuz kişi, ötməz quşu. (**kişi**: adam).

yurdun otlusundan qutlusu yeğ.

yurdun otlusundan qutlusu yeğdir.

yürgən atın başına vurulmaz.

yürgən yoldan tapar, oturan hardan tapar. (**yürgən**: yeriyən. çölə çıxan)

yürgənin yolu ötər, yatanın günü ötər. (**yürgənin**: yerinənin). (**ötər**: keçər. bitər)

yürün toxa yol bilən, bir uyqaruq yar bilən.(**toxa**: haqqa). (**uyqaruq**: uyğun. munasib.)

yuvanı yapan, dişi quşdur.

yüz altın danışanı, yüz kişi danışanmaz

yüz dərəni bir sərə biçər.

yüz işə baş qoşmaqdan, bir işə baş qoşma yeğ. (üstün)

yüz iti ardından hürdürməyən qurd, qurd sayılmaz.

zəngin arabasın dağdan aşırır, yoxsul düz yolda şaşırır. (**aşırır**: keçirir). (**şaşırır**: çasır)

zor qapıdan girincə, şəriət bacadan çıxar.

zorlu suçsuz olar

zulum görən zalimolur. (basına gələn, basmaqçı olar:başına gələn, basmaqçı olar) . (**başına** < **basına**:
zulma) . (**başmaqçı** < **basmaqçı** . zalim. zulmkar) .